

Πάντα τὰ ἔθνη

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ
ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΕΤΟΣ Λ'
ΤΕΥΧΟΣ 118
ΑΠΡΙΛΙΟΣ
ΜΑΪΟΣ
ΙΟΥΝΙΟΣ 2011

Yaoundé ᾿Αγιον Πάσχα, 2011

ΗΤΑΝ ἡ ἑβδομάδα τῆς Διακαινησίμου... εἶχαμε κάνει ἕνα μακρὺ ταξίδι –μέσα σέ ἀσυνήθιστα ὑψηλές θερμοκρασίες– μέχρι τὶς Ἐκκλησιαστικές Κοινότητες τοῦ Βορείου Καμερούν, γιὰ νά ἑορτάσουμε μαζί τους τὴ χαρὰ τῆς Ἐνανστάσεως...

Ἦταν μαζί μου καὶ ὁ π. Εὐάγγελος, πού εἶχε φέρεи ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, δυσεύρετα γιὰ τὴν πραγματικότητα τοῦ τόπου, μικρά κεριά γιὰ τὴν ἑορτή...

Γιὰ πρώτη φορά εἶχαμε τὴ δυνατότητα νά μοιράσουμε κεριά σ' ὅλο τὸ ἐκκλησιασμα... πῆραν μικροὶ καὶ μεγάλοι... Ψάλαμε τὸ «Χριστὸς Ἐνέστη» καὶ τὰ ἀνάψαμε...

Εἶπαμε καὶ δυὸ λόγια...

...Τὰ ἀναμμένα κεριά συμβολίζουν τὸ Φῶς τῆς Ἐνανστάσεως, συμβολίζουν τὸν ἴδιο, τὸν Χριστό, πού εἶπε: «Ἐγὼ εἰμί τὸ φῶς τοῦ Κόσμου... καὶ αὐτὸς πού περπατᾷ στὸ σκοτάδι αὐτοῦ τοῦ κόσμου δέ γνωρίζει πού πηγαίνει...» καὶ πρέπει νά

περπατᾷμε πάντα μέ τὸ φῶς τῆς πίστεως, τὸν Χριστό... καὶ ὅλοι ἐμεῖς πού γνωρίσαμε τὸν Χριστό πρέπει νά εἶμαστε φῶς γιὰ ὅσους ἀδελφούς μας δέν τὸν ἔχουν γνωρίσει ἀκόμα...

Ἦπειτα ἄρχισε ἡ θεία Λειτουργία... ψάλαμε πολλές φορές τὸ «Χριστὸς Ἐνέστη»... μιὰ διάχυτη γαλήνη ἀπλώθηκε στὰ πρόσωπα ὄλων... σάν τὴ μυρωδιά τοῦ θυμιάματος πού κατελάμβανε σιγά-σιγά τὸ χῶρο τοῦ Ναοῦ...

Κοίταζα τὰ μικρά παιδιά καὶ τοὺς μεγάλους, πού κάποιες στιγμές ψάλλοντας κοιτοῦσαν ἐπίμονα τὶς φλόγες τῶν κεριῶν... ὡς νά ἤθελαν νά τὶς διαπεράσουν... ὡς νά προσπαθοῦσαν νά δοῦν μέσα ἀπὸ τὸ φῶς τους, ὅσα τοὺς εἶπαμε...

Νά προσπαθοῦσαν, ἄραγε, μ' αὐτὸν τὸν τρόπο νά συλλάβουν τὸ γεγονός... τῆς Φωτοφόρου Ἐνανστάσεως; Δέν μπόρεσα νά ξεκαθαρίσω τί ἀκριβῶς γινόταν στὸν ἐσωτερικὸ τους κόσμο... ἀλλὰ σάθηκα στὴν πρώτη πολὺτιμη στιγμή μιᾶς πρωτόγνωρης ἐμπειρίας... καὶ στὴν ἀτμόσφαιρα τῆς ἑορτῆς, πού μέσα ἀπὸ ἀπλοῦς συμβολισμοὺς προσπαθεῖ νά ὀδηγήσει τὴ ζωὴ μας σ' ἕνα Πάσχα, μιὰ διάβαση, μέσα ἀπὸ τὴν Ἐνανσταση, τὴν ὁποία κηρύττουμε –σ' αὐτὴν τὴν ἐσχατιά τῆς Γῆς– καὶ πρὸς τὴν ὁποία πορευόμεθα καὶ προσδοκοῦμε...

Γνωρίζοντας ὅτι, δέν εἶμαστε ἐμεῖς τὸ Φῶς... ἀλλὰ ἀπλῶς εἶμαστε ταπεινοὶ μεταλαμπαδευτές τοῦ Φωτός... πάντα αὐτές τὶς ἡμέρες θά παρακύπτουμε καὶ θά παρακαλοῦμε τὴν ἀγάπη Σας νά εὐχεσθε νά μὴ ἀποκάμουμε καὶ νά μὴ σβῆσει ἡ φλόγα τῆς πίστεως μπροστά ἀπὸ αὐτά... τὰ μάτια τῶν ἐθνῶν, πού προσπαθοῦν νά κάνουν καὶ δικό τους τὸ «Φῶς τοῦ κόσμου»...

Τὴν ἀγάπη τῆς πίστεως εἰς πάντας
«Χριστὸς Ἐνέστη!»...
Εὐχεσθε...

† ὁ Καμερούν Γρηγόριος

Μέτοχοι ἢ Ἀμέτοχοι «τῆς Χαρᾶς τῶν Μαθητῶν»;

ΔΟΚΙΜΗ
ΑΠΟΚΩΔΙΚΟ-
ΠΟΙΗΣΕΩΣ
ΟΣΩΝ ΠΙΘΑΝΟΝ
ΔΥΣΚΟΛΑ
ΛΕΓΟΝΤΑΙ ΚΑΙ
ΑΚΟΜΑ
ΔΥΣΚΟΛΟΤΕΡΑ
ΓΡΑΦΟΝΤΑΙ

Ἐπισκόπου Γρηγορίου
Μητροπολίτου Καμερούν

Μέσω τῶν διαφόρων Ἱεραποστολικῶν περιοδικῶν καί ἐκδόσεων, ἐκδηλώσεων, ὁμιλιῶν, συνάξεων καί ραδιο-τηλεοπτικῶν ἐκπομπῶν, προβάλλεται κατά καιροῦς –(ἄλλοτε ἐπιτυχῶς καί ἄλλοτε ἀνεπιτυχῶς, διότι δυστυχῶς συμβαίνει καί αὐτό!)– μέ διαφόρους τρόπους τό γεγονός τοῦ Ὁρθοδόξου Εὐαγγελισμοῦ τῶν Ἐθνῶν στήν Ἀφρική, Ἀσία, Ὠκεανία, Νότιο καί Κεντρική Ἀμερική κ.ἄ.

Προβαλλομένης ὅλης αὐτῆς τῆς προσπάθειάς, οὐσιαστικῶς, προβάλλεται μιά κίνησι μεταξύ δύο ἐκκλησιαστικῶν κόσμων...

1. Ὁ κόσμος μιᾶς δισχιλιετοῦς παγιωμένης καί διαμορφωμένης παραδόσεως τῶν ἀρχαίων Ἐκκλησιῶν ἡ ὁποία, ἐκ τοῦ «περισσεύματος τῆς καρδίας αὐτῆς» ἐξέρχεται τῶν ὁρίων τῆς καί Εὐαγγελίζεται τήν ἐν Χριστῷ σωτηρίαν καί,

2. ὁ κόσμος εἰς τόν ὁποῖον μεταφέρεται αὐτή ἡ διαμορφωμένη δισχιλιετής παράδοσις τῶν Ἀρχαίων Ἐκκλησιῶν, δηλαδή, ὁ χώρος τῆς κάθε νεοφύτου Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς...

Ἐνας κόσμος κατά πολὺ ἄγνωστος ἀκόμα ἐξ ἐπόψεως ἐθνολογικῆς, κοινωνιολογικῆς, ἱστορικῆς κ.λπ.

Θά μπορούσαμε νά χαρακτηρίσουμε τό γεγονός αὐτό, τήν κίνησι αὐτή, τήν μεταφορά αὐτῆς τῆς παραδόσεως, ὡς τό γεγονός τοῦ Εὐαγγελίου τῶν Ἐθνῶν;

Ἐκ πρώτης ὄψεως, νάί, θά μπορούσε νά χαρακτηρισθεῖ ἐπιτυχῶς ὡς Εὐαγγελισμός τῶν Ἐθνῶν.

Ἐάν ὅμως ἐμβαθύνουμε στό θέμα, στό τί ἀκριβῶς μεταφέρεται, στόν τρόπο καί στήν μέθοδο μέ τήν ὁποία γίνεται αὐτή ἡ μεταφορά τοῦ Εὐαγγελίου, καί στόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο συντηρεῖται γιά νά παγιωθεῖ καί νά καρποφορήσει, θά μπορούσε κάποιος νά προβάλλει ἀρκετές ἐνστάσεις.

Διότι σ' αὐτήν τήν κίνησι γεννᾶται καί ἓνα βασικό ἐρώτημα:

Ἡ μεταφερομένη παράδοσις τί ἀκριβῶς περιλαμβάνει; Εἶναι μεταφορά τῆς Εὐαγγελικῆς Διδαχῆς καί τῆς –ἐξ αὐτῆς διαμορφωμένης ἤδη– Δογματικῆς διδασκαλίας καί τῆς λειτουργικῆς Παραδόσεως μόνον;

Εἶναι μεταφορά τῆς προσευχητικῆς παραδόσεως ὡς τρόπος θεραπείας καί προετοιμασίας τῆς συναντήσεως Θεοῦ καί ἀνθρώπου;

Εἶναι μεταφορά τῆς, ἐν γένει ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς; Τοῦ τρόπου καί τῆς ὀργανώσεως τῆς χριστιανικῆς φιλανθρωπίας; Τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς;

Ἔστω ὅτι, μεταφέρονται ὅλα αὐτά ταυτόχρονα ἀπό κάποιον Ἱεραπόστολο καί ἔστω ὅτι, ἔχουμε βρεῖ τόν τρόπο νά μεταφερθοῦν ὅλα αὐτά μέ τήν ὀργάνωσι ἐκκλησιαστικῶν κοινοτήτων, κατηχητικῶν συνάξεων, σεμιναρίων ἐπιμορφωτικῶν ἡμερίδων, φιλανθρωπικῶν ὁμάδων, κ.λπ.

Ἀμέσως ὄμως, ἀναφύεται τό ἐξῆς λογικό ἐρώτημα: «μέ ποιόν τρόπο συντηρεῖται, ὑποβοηθεῖται ἢ κάθε προσπάθεια μεταφορᾶς κάποιου εἴδους παραδόσεως;».

Γιά νά γίνει κατανοτό θά ἀρκεσθοῦμε νά ἀναφέρουμε τό ἐξῆς: ἡ Χριστιανική θεολογία περί ἐρμηνείας τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, περί δογματικῆς, λειτουργικῆς καί ἐν γένει ἠθικῆς διδασκαλίας, στίς Ἀρχαίες Ἐκκλησίες ἔχει μιά ἀπέραντη, διαχρονική καί πολυεπίπεδη γραμματεία γιά τήν ὑποστήριξι τῆς καί τήν συντήρησί τῆς ἢ ὁποία ἀνακυκλώνεται σέ κάθε ἐποχή μέ τίς ἀμέτρητες ἐρμηνεῖες, λόγους, διατριβές καί παρεμβάσεις, θεολόγων οἱ ὁποῖοι σέ κάθε ἐποχή προσπαθοῦν, ἀνεξάντλητα, νά ἐπικαιροποιήσουν τόν Λόγο τοῦ Εὐαγγελίου καί νά δώσουν περί αὐτοῦ, ἀληθῆ μαρτυρία– καί ὅλη αὐτή ἢ προσπάθεια μέσῳ βιβλιοθηκῶν, κέντρων μελετῶν καί ἐρευνῶν, ἐκδόσεων, λόγων, ὁμιλιῶν, θεολογικῶν καί Ἱερατικῶν Σχολῶν, χριστιανικῶν περιοδικῶν καί τελευταίως μέσῳ τῶν λεγομένων τεχνολογικῶν μέσων μαζικῆς ἐνημερώσεως.

Στίς Ἱεραποστολές τί ὑπάρχει ἀπό αὐτόν τόν πλοῦτο τῆς Χριστιανικῆς Γραμματείας;

Ἐλάχιστα ψήγματα καί πολλῆς φορές οὔτε τά βασικά...

Ἡ μετάφρασι σέ τοπικές προφορικές γλώσσες εἶναι ἓνα τεράστιο πρόβλημα διότι οἱ ἴδιες οἱ γλώσσες αὐτές –κατά πλησιοψηφία– ὅσο εὐκόλες εἶναι γιά μιά ἀπλή ἐπικοινωνία τόσο δύσκολες

εἶναι γιά μεταφορά θεολογικῆς, λειτουργικῆς κ.λπ. ὀρολογίας καθότι εἶναι

γλώσσες πού οἰκοδομοῦνται σέ ἀπλοῦστατα προφορικά

γραμματικά συστήματα καί ὅπου παρατηρεῖται ἔλλειψις

ἐπικρατεῖ ὁ δανεισμός λέξεων ἀπό τήν

κυρίαρχο γλώσσα τῆς πάσαι ποτέ ἀρχῆς τῆς

ἀποικίας μέ ἰδιαίτερο πάντα τρόπο καί γραφῆς

καί προφορᾶς προσαρμοσμένης στό χαρακτηρι-

στικό ἄκουσμα τῆς κάθε τοπικῆς γλώσσας...

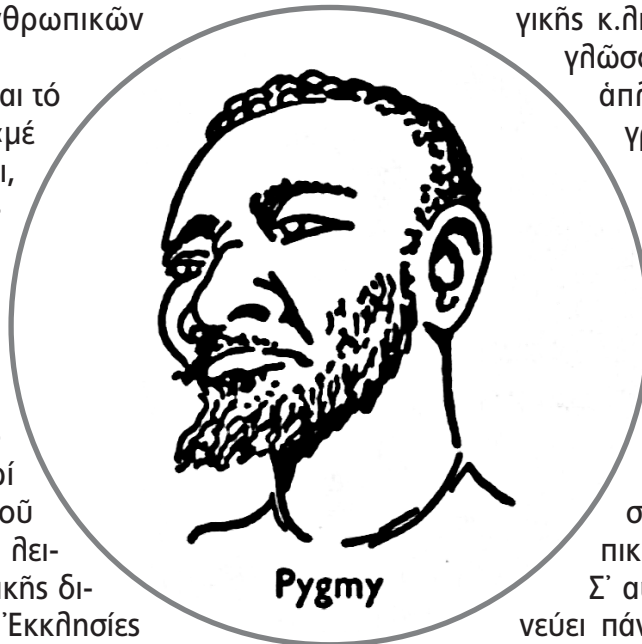
Σ' αὐτές τίς γλώσσες παραμογεύει πάντα ὁ κίνδυνος τῶν πρώ-

των ἐξερευνητῶν τῆς Αὐστραλίας πού,

ὅταν εἶδαν γιά πρώτη φορά τό γνωστό πλέον μαρσιποφόρο ζῶο, ρώτησαν κάποιον ἰθαγενή ὁδηγό πῶς λέγεται αὐτό τό ζῶο καί αὐτός ἀπήντησε «κανγκουρό».

Τό ὄνομα αὐτό καταχωρήθηκε ἐπίσημα σέ ὅλα τά ἐπιστημονικά ζωολογικά δελτία τῆς ἐποχῆς καί ὑπάρχει μέχρι σήμερα, ἀλλῆ μετά ἀπό χρόνια ἀνακάλυψαν ὅτι «κανγκουρό» στή γλώσσα τῶν ἰθαγενῶν σημαίνει ἀπλῶς: «δέν ξέρω, δέν γνωρίζω»!

Στόν Ὀρθόδοξο χῶρο μέ ἐξάρεισι τῆς Ἀγγλόφωνες χῶρες ὅπου κάποιος πολὺ εὐκόλα μπορεῖ νά βρεῖ σημαντικό μεταφρασμένο ὑλικό ἀπό τά

Pygmy

Ὁρθόδοξα Πανεπιστήμια τῆς Ἀμερικῆς, γιά τίς ὑπόλοιπες πολλῆς φορές δέν ὑπάρχουν οὔτε τά πλέον βασικά ἢ τά κενά τῆς λειτουργικῆς γραμματείας συμπληρώνονται ἀπό ἐκδόσεις τῶν ἐλληνο-ρῦθμων καθολικῶν –(οὐνιτών)– μέ ἓνα καταπληκτικό μείγμα ἀπό λειτουργικά στοιχεῖα καί λειτουργικό Τυπικό: Ἑλληνικῶν, Ρωσικῶν καί Συριακῶν λειτουργικῶν παραδόσεων, γιά γλώσσες ὅπως, ἡ Γαλλική, Ἱταλική, Ἰσπανική κ.λπ.

Βεβαίως, τό ὄλο σκηνικό αὐτῶν τῶν ἀναγκῶν ἔχει νά κάνει μέ τήν ὀργάνωσι καί τῶν διαφόρων Ἐθνικῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ὁρθοδόξου Διασποράς καί ἐπειδή οἱ Ἐθνικές αὐτές Ἐκκλησίες αὐτοπροσδιορίσθησαν καί ὡς θεματοφυλάκες τῶν Ἐθνικῶν γλώσσῶν τῶν διαφόρων κοινοτήτων, ἔπρεπε, λογικά νά περάσει τό χρονικό διάστημα τῆς δευτέρας καί τρίτης γενεᾶς –(πολλῆς φορές)– γιά νά ἀναγκασθοῦν νά ἐναρμονισθοῦν μέ τή γλώσσα τῆς ξενιῦ χώρας καί νά ἀρχίσουν νά ὑπάρχουν ἐκδοτικά ἐγχειρήματα θεολογικῆς ὑποστήριξεως τῆς Ὁρθοδόξου παρουσίας στή Διασπορά.

Μπορεῖ λοιπόν ὁ κάθε Ἱεραπόστολος –(ὁ ὅποιος ἔστω ὅτι, εἶναι καί βαθύτατος γνώστης τῆς πατερικῆς γραμματείας)– νά ἀντικαταστήσει ὄλο τόν πλοῦτο τῆς Ὁρθοδόξου γραμματείας μέ ὅλες τίς προαναφερθεῖσες εὐκολίες, μέ μόνον τόν λόγο του καί κάποιες κατά καιροῦς μικροεκδόσεις φυλλαδίων;

Δυστυχῶς, τό πρόβλημα αὐτό παρατηρεῖται καί γεννᾶται κυρίως ἀπό τόν διαμορφωμένο ἤδη τρόπο ἐκφράσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας

στίς Μητροπολιτικές περιφέρειες τῆς κάθε Διασποράς.

Γιά νά μπορέσουμε νά κατανοήσουμε καλύτερα τό πρόβλημα θά πρέπει νά ἀνατρέξουμε στήν ἐξῆς πραγματικότητα:

Ἐπάρχουν δύο τρόποι ἐκκλησιαστικῆς διακοινίας:

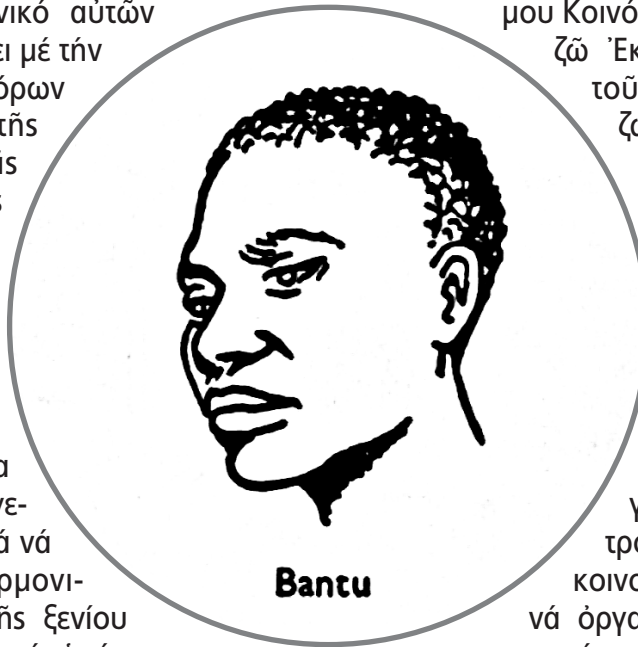
Α. Ὁ Ἀποστολικός τρόπος, δηλαδή, ἐξέρχομαι ἀπό τόν κόσμο μου, ἀπό τήν Ἐκκλησιαστική μου Κοινότητα –(ὄπου, ὑποτίθεται ὅτι

ζῶ Ἐκκλησιαστικῶς τό γεγονός τοῦ Εὐαγγελίου ὡς τρόπο ζωῆς, αὐτογνωσίας καί ὡς θεραπεία ἐναντι τοῦ θανάτου τῆς δυσκοιλογνώστου ὑπάρξεώς μου καί ὄχι ὡς μιά φιλοσοφική ἢ κοινωνική ἰδεολογία)– καί μεταφέρω τό μήνυμα τοῦ Εὐαγγελίου σέ ἓναν κόσμο τόν ὅποιον δέν γνωρίζω καί αὐτός δέν γνωρίζει τόν Εὐαγγελικό τρόπο ὑπάρξεως καί τοῦ τόν κοινοποιῶ, δηλαδή τόν βοηθῶ νά ὀργανώσει ἐκκλησιαστικές θεραπευτικές κοινότητες ἐναντι κάθε ὑπο-

φώσκοντος θανάτου. Κοινότητες οἱ ὅποιες, θά αὐτοδαπανῶνται ὑπέρ ἑαυτῶν καί ἀλλήλων καί ὑπέρ παντός τοῦ κόσμου ἐπ' ἐλπίδι Ἀναστάσεως.

Κοινότητες οὐσιαστικῶς πού ἀπαντοῦν στήν πρᾶξι γιά τό γεγονός τῆς ὑπάρξεώς μας σ' αὐτόν τόν κόσμο, γιά τόν τρόπο μετοχῆς στήν χάρι τοῦ Θεοῦ καί τῆς παρουσίας τοῦ μυστηρίου τοῦ θανάτου στή ζωή μας...

Β. Ὁ τρόπος τῆς δισχιλιετοῦς παγιωμένης Χριστιανικῆς κοινωνίας ὄπου, ὁ κόσμος λέγει ὅτι ἀποδέχεται τό Εὐαγγελικό μήνυμα ὡς τρόπο ζωῆς –(στήν πραγματικότητα κάτι φταίει καί τό

Bantu

Εὐαγγελικό μήνυμα ἀπό τρόποσ ζωῆς ἔχει μετατραπεί σέ μιά κουρασμένη κοινωνική ἰδεολογία ἢ ἐθιμική παράδοσι ἢ ὁποία γιά πολλοὺς λόγους φαινομενικά παρουσιάζεται ὅτι, μᾶλλον, δέν καλύπτει τόν ἄνθρωπο καί τόν ὁδηγεῖ στή συνεχὴ ἀποχὴ ἀπὸ τόν ἐκκλησιαστικὸ τρόπο ζωῆς)– δέν ζεῖ στήν πλειοψηφία του, δηλαδή, Ὁρθοδόξως τὸ Εὐαγγέλιο ὡς θεραπεία τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως –καί ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν μεριά Της, καλεῖ συνεχῶς τόν ἄνθρωπο νά τόν ποιμάνει ἀρκεῖ νά ἔλθει μέσα στόν «στενά» καθοριζόμενο Ἐκκλησιαστικὸ χῶρο, τόν χῶρο τοῦ ναοῦ...

Αὐτός ὁ τρόπος ὅμως, ἐμπεριέχει καί τόν ἐξῆς κίνδυνο: Ἡ ἔλθει ὁ κόσμος στήν Ἐκκλησία ἔχει ἡ Ἐκκλησία τόν τρόπο, τόν χῶρο καί τὸ κατάλληλο ἀνθρώπινο δυναμικὸ νά τόν ὑποδεχθεῖ, νά τόν διακονήσῃ κατάλληλα καί νά τόν ὁδηγήσῃ «εἰς νομάς σωτηρίου» δηλαδή νά τοῦ διδάξῃ τόν ἐκκλησιαστικὸ τρόπο τοῦ ζεῖν; Ἡ ἔρχεται ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος στήν Ἐκκλησία καί πρέπει ὅλα νά τοῦ εἶναι αὐτονόητα; Δηλαδή, προσαρμόζεται αὐτόματα καί ζεῖ «ἐκκλησιαστικῶς» σέ ὅλεσ τίς πτυχές τῆς ζωῆς του!

Ἡ ἔχει, ἡ Ἐκκλησία, τοὺς ἀνθρώπους πού θά γίνουν οἱ ὑποδοχεῖς, οἱ ξεναγοί – μυσταγωγοί καί οἱ διάκονοι τῆς κάθε προσωπικῆς πορείας ἀπὸ τόν ἀτομικὸ τρόπο ὑπάρξεως στόν Ἐκκλησιαστικὸ ἀνάλογο;

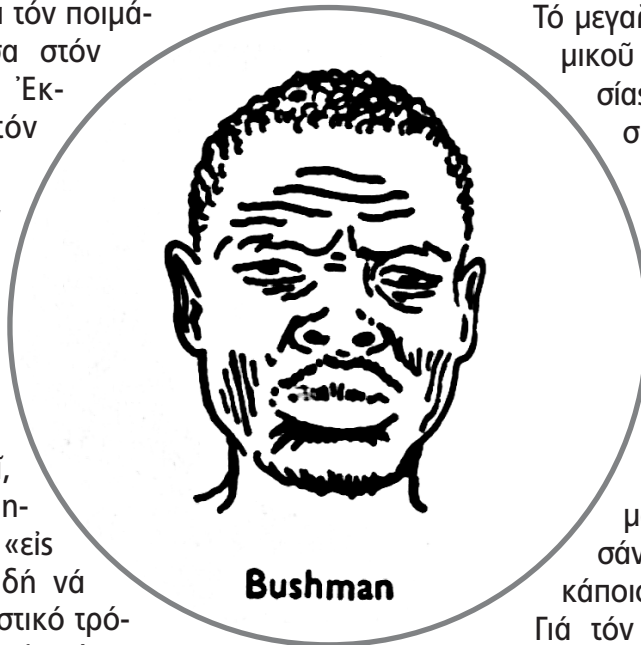
Προφανῶς, διαθέτει κάποιες μονάδες καταλλήλου δυναμικοῦ, ἀλλὰ δέν διαθέτει αὐτές τίς δυνατότητες σέ εὐρεία κλίμακα καί γιά τόν λόγο αὐτό,

παραμένει ἱκανοποιημένη - ἀνικανοποίητη, σέ ὅ,τι κατὰ καιροὺς μπορεῖ νά διαθέσει, σέ αὐτὸ πού λέμε Ἐσωτερικὴ Διακονία Εὐαγγελισμοῦ καί οὐσιαστικῶς παρουσιάζεται παραπονούμενη γιά τὴν ἀποχὴ τῶν βαπτισμένων μελῶν Της ἀπὸ τόν ἐκκλησιαστικὸ τρόπο ζωῆς καί γιά τὴν ἐσκεμμένη ἢ ἄσκοπη ἀμέλεια τῆς ὑποστηρίξεως Της ἀπὸ τὴν κάθε κρατούσα ἀρχὴ στήν κάθε ἔδρα τῶν δραστηριοτήτων Της.

Τὸ μεγαλύτερο ποσοστὸ τοῦ δυναμικοῦ τῆς κάθε Ἀρχαίας Ἐκκλησίας δαπανᾶται στήν συντήρησι τῆς ληθασμένης ἰδέας ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι μιά παραδομένη, ἁγία κοινωνικὴ ἰδεολογία, ἀποτελεῖ ἀτομικὸ γεγονός, καί ἀνήκει στίς πατροπαράδοτες «κοινωνικές ἀξίες» πού πρέπει νά συντηρηθοῦν μέ κάθε τρόπο γιά νά μὴν χάσουμε τὴν κάθε ἐθνική μας ταυτότητα - κάτι δηλαδή σάν «μνημεῖο διατηρητέο» σέ κάποιον ἱστορικὸ χῶρο.

Γιά τόν λόγο αὐτὸ χρησιμοποιεῖ πάντοτε μιά ὑποφώσκουσα διάθεσι –(πού ὑπάρχει ἀλλήλωσθε σέ κάθε ἄνθρωπο ὅταν βρίσκεται ἐνώπιον δυσκολιῶν)– νά ἐγκωμιάζει καί νά ἐπαινεῖ κάποιο συγκεκριμένο κοινωνικὸ παρελθόν ὅπου ἡ ἐξωτερικὴ αὐστηρότητα, κάποιων κατ' ὄνομα, «χριστιανικῶν ἠθῶν» ἦταν ἐργαλεῖο εὐρείας κλίμακος καί ἀποδοχῆς πράγμα πού διευκόλυνε ἀφάνταστα τὸ ἔργο Της –καί οὐσιαστικά τὸ ἔργο τῶν ποιμένων της– νά μὴν περιλαμβάνει ἐκπλήξεις, κριτικές, διαφωνίες κ.λπ.

Ἡ ἔτσι καί σήμερα χάνει τὸ τρένο τῶν καιρῶν, τὸ τρένο τῆς ἐποχῆς τῆς ἀναπολῶντας νοσταλγικά ἢ ρομαντικά τὸ κάθε ὠραιοποιημένο χθές, ἀλλὰ

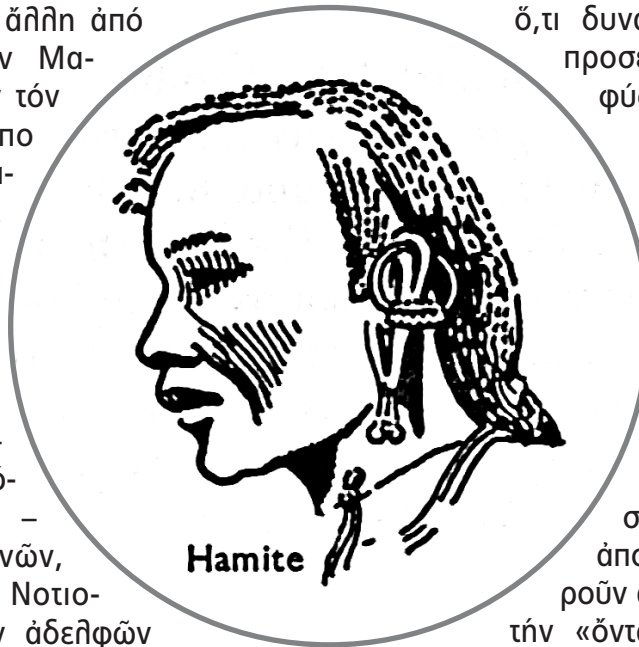

Bushman

ουσιαστικῶς ἀδυνατώντας νά ζήσει καί ἡ ἴδια στίς συνθήκες ἢ τίς ἀρχές τοῦ κάθε χθές.

Ἡ ἐμπειρία τῆς Ἱεραποστολῆς ἄν μή τί ἄλλο καλεῖ ὄλους ἐμᾶς πού ἀσχοιοῦμεθα μέ αὐτόν τόν ἀποστολικό κληρο, σέ μίαν ἄλληλη πραγματικότητα ἢ μορφή τῆς ὁποίας ἐνυπάρχει θεωρητικά καί καρδιακά σέ κάθε συνειδητό Χριστιανό –σέ κάθε πιστό πού γνωρίζει νά φέρει συνειδητά τό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ– καί ἡ πραγματικότητα αὐτή δέν εἶναι ἄλληλη ἀπό τήν «πρώτη χαρά τῶν Μαθητῶν» ὅτι, «εὐρήκαμεν τόν Μεσσίαν» στό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ ἀπό τήν Ναζαρέτ καί ἀκοιουθήσαμε Αὐτόν καί «εἶδαμεν ὅπου μένει καί παρ' Αὐτῷ ἐμείναμεν» καί αὐτός ὁ τόπος δέν εἶναι ἄλλος ἀπό τόν ὑποκάρδιο πόθο τῆς σωτηρίας– «τῶν ἐν ἀγνωσίᾳ καί σκότει καί σκιᾷ θανάτου» – καθημένων Ἀφρικανῶν, Ἀσιατῶν, Ὀκεανίων, Νοτιο-Ἀμερικανῶν καί ἄλλων ἀδελφῶν μας, ἀλλά τό Ἀποστολικό ἔργο ἔχει ἀνάγκη μιᾶς πλειάδος Μαθητῶν, Προφητῶν, Διδασκάλων, Χαρισματούχων, Διακόνων μέ αὐτήν ἀκριβῶς τήν αἴσθηση καί προσέγγισι τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ γεγονότος γιά νά μπορέσει νά ριζώσει καί νά καρποφορήσει Ἀνάστασι.

Ἴσως πολλοί θεωρήσουν ὅτι αὐτές οἱ γραμμές ἀποτελοῦν μιά σκληρή κριτική γιά τίς Ἀρχαῖες Ἐκκλησίες ἀλλά, ὅσα γράφονται καί ὅσα ἐννοοῦνται εἶναι ἀποτελέσματα τῆς διαδικασίας μιᾶς ἀνοικτῆς καί συνεχοῦς ἀπολογητικῆς πού ἐνυπάρχει καί συμβαδίζει μέ κάθε βῆμα τοῦ Ἀποστολικοῦ ἔργου.

Μιᾶς ἀπολογητικῆς πρὸς τὰ Ἴθνη γιά τό ἀναγκαῖον τῆς παρουσίας μας ἀνάμεσα σέ δεκάδες ἄλλες «ιεραποστολές» πού προηγήθηκαν ἡμῶν, σ' αὐτά τὰ Ἴθνη, οἱ ὁποῖες, καί δέν διαθέτουν τήν ἐμπειρία-ἐργαλεῖο καί τόν πλοῦτο τῆς Ὁρθόδοξου θεραπευτικῆς προσεγγίσεως τῆς σχέσεως Θεοῦ καί ἀνθρώπου, ἀλλά διδάσκουν περισσότερο ἓνα εἶδος κοινωνικῆς ἠθικῆς συμβιώσεως παρά, ἐνσάρκωσι τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ μέ ὅ,τι δυνατότητες, αὐτή ἡ κίνησι, προσέδωσε στήν ἀνθρώπινη φύσι.

Οὐσιαστικῶς, αὐτές οἱ «ιεραποστολές» δέν διαθέτουν τόν τρόπο διαγνώσεως καί θεραπευτικῆς τῶν παθῶν καί παθημάτων τοῦ παρόντος αἰῶνος διότι στηρίζουν τήν ὅλη τους ἱεραποστολική προσπάθεια σέ λανθασμένες ἢ περισσότερο σέ φιλοσοφικές βάσεις καί ἀπογοτεῦουν καί ταλαιπωροῦν ἀδίκως τοὺς, ἀναζητοῦντας τήν «ὄντως Ἀλήθειαν», ἀδελφοῦς μας.

Ἐκ παραλλήλου, αὐτές οἱ γραμμές ἀποτελοῦν καί προσπάθεια μιᾶς αὐτοκριτικῆς ἀπολογίας πρὸς τίς Ἀρχαῖες Ἐκκλησίες τίς ὁποῖες ἀτελῶς, ἀλλά μέ κάθε τρόπο καί κάθε θυσία πιστεύουμε ὅτι, ἐκπροσωποῦμε –εἴτε τό ἐπιθυμοῦν καί τίς ἐνδιαφέρει εἴτε ὄχι– σέ κάθε μας βῆμα καί ὅλα αὐτά: «ἵνα μή μωμηθεῖ ἡ διακονία» ἐκ τῶν ἀφανῶν– μά πραγματικῶν– καθημερινῶν, ὀγκωδεστάτων –καί συνεχῶς διογκουμένων– ποικίλων δυσκολιῶν μας.

Τήν τοῦ Κυρίου ἀγάπην καί τόν ἀσπασμόν τῆς πίστεως εἰς πάντας τοὺς Ἁγίους.

» **Ε**πειδή ο τίτλος του κειμένου αυτού μπορεί να οδηγήσει σε παρανοήσεις και ληθεμένους χαρακτηρισμούς, εκ προοιμίου, θά ήθελα να διευκρινίσω ότι ο λόγος μου δεν είναι καταγγελητικός και, πολύ περισσότερο, επιδεικτικός, ούτε και διεκδικεί λογοτεχνικές δάφνες. Δεν είναι τίποτε παραπάνω από τον λόγο ενός Έπισκόπου, πού, εδώ και τριάντα χρόνια, η διακονία του τον έχει τάξει στην ευλογημένη, από τον Θεό, αλληλία και ματωμένη, από τους ανθρώπους, ηπειρο της Αφρικής και πού νιώθει ένα μέ τον τρόπο και τους ανθρώπους του. Η Αφρική είναι η δεύτερη πατρίδα μου και δεν υπερβάλλω, λέγοντας ότι είμαι ἄρρηκτα δεμένος μ' αυτήν και μέ τους ανθρώπους της και, ιδιαίτερα, μέ την ευαίσθητη ηλικία.

“Ο,τι γράφω δεν αποτελεί μιά σείρα αποτύπωση σκέψεων, ἀνησυχιών και ἐμπειριών· είναι μιά προσπάθεια να εξωτερικεύσω τους προβληματισμούς μου και, διοχετεύοντάς τους να καταστήσω και ἄλλους κοινωνούς αυτών πού βλέπω να δραματίζονται γύρω μου, δηλαδή, ένα μέσο ἐπικοινωνίας.

Τά ὅσα ἀναφέρω δεν είναι ούτε καινούργια ούτε ἄγνωστα, στους πολλούς, τουλάχιστον. Ἕλληλστε, δεν είναι ὑποχρεωτικό να προσπαθεῖ κανείς να βρεῖ ένα καινούργιο θέμα. Ἀπό τήν ἀποψη αυτή, θά μπορούσε να μου καταλογισθεῖ, μιά πού πολλοί ἔχουν διαπραγματευθεῖ παρόμοια θέματα, ὅτι τό ἄρθρο αυτό δεν είναι παρά μιά κοινοτοπία. Τά παιδιά του τρίτου κόσμου ἀποτελοῦν πράγματι σημεῖο ἀναφορᾶς, κοινό τόπο και ἀντικείμενο μελέτης πολλῶν εἰδικῶν. Ἐκεῖνο πού κάνει ξεχωριστό τό κάθε κείμενο είναι, κυρίως, ἡ σκοπιά και ἡ ὀπτική μέ τήν ὁποία ὁ καθένας τό προσεγγίζει, ὅπως, επίσης, και τό ἄν ἡ προσέγγιση αυτή είναι ἀπλά θεωρητική ἢ ἀποτελεῖ προϊόν ἐμπειριῶν και προσωπικῆς ἐπαφῆς μ' αυτά τά παιδιά.

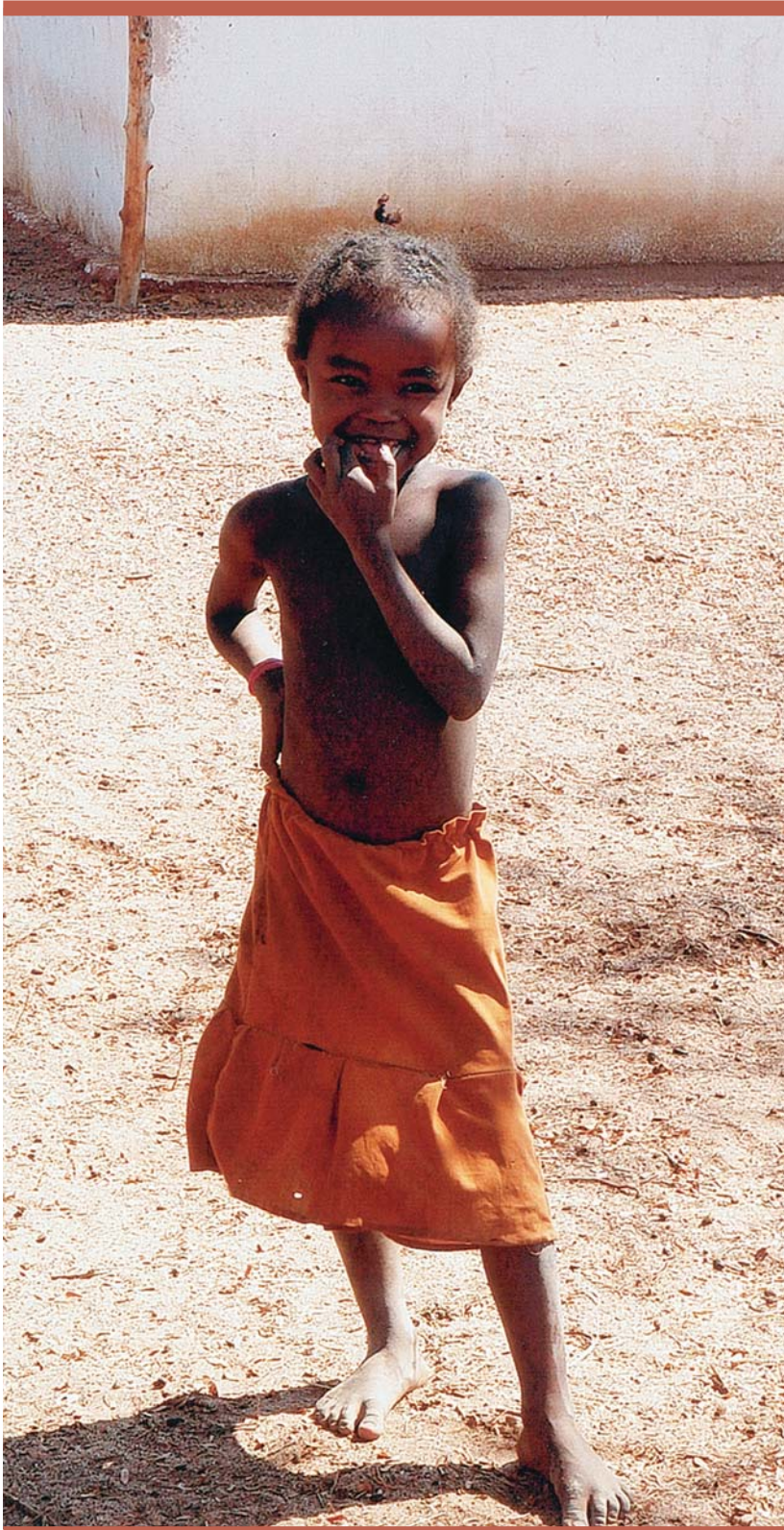
Κι ἐδῶ, ἀκριβῶς, ἔγκειται ἡ δυσκολία, ὅχι τόσο τῆς ἀπόδοσης του τοπίου, ὅσο ἡ προσπάθεια ἀπόδοσης τῆς πραγματικῆς εἰκόνας τῶν γεγονότων, προσπάθεια πού γίνεται ἀκόμη πιό δύσκολη, ἐπειδή ὑπάρχει κίνδυνος να ἀδικήσω, ἄθελά μου, τους ανθρώπους.

Και δεν είναι λίγες οἱ φορές πού νιώθω ὅτι ἡ πέννα μου είναι ἀδύναμη στό να ἀποκωδικοποιήσει τά ὅσα οἱ ἄνθρωποι μου ἀναφέρουν, και ἀκόμη, κάποιες φορές, γιατί βλέπω ὅτι, μέσα ἀπό τή γνωριμία τους μέ τον Χριστό, ἔχουν προχωρήσει, βαθιά, στό νόημα τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς και μᾶς ἔχουν ξεπεράσει!

Αὐτή τή φορά, θά ήθελα να δώσω ἔμφαση σ' ένα ἀπό τά πιό ἐπικαιρα προβλήματα του σύγχρονου κόσμου: σ' αυτό τῆς εὐημερίας τῶν παιδιῶν, πού είναι τό μέλλον μας και πού, ὅμως, σύμφωνα μέ διαπίστωση τῆς UNICEF, «τά παιδιά συγκαταλέγονται μεταξύ τῶν εἰδῶν πού κινδυνεύουν περισσότερο».

Ὅπωςδήποτε, ἔχουν γίνει πάρα πολλὰ θετικά και σοβαρά βήματα, γιά τήν ἐπίλυση αυτού του προβλήματος, ὅμως, σ' ένα σημαντικό μέρος του κόσμου, στίς ἀναπτυσσόμενες, πρῶτα ἀπ' ὅλα, χώρες και, λιγότερο, στίς βιομηχανικές, ὑπάρχουν ἀκόμη πολλὰ προβλήματα γιά ἐπίλυση.

Πόλεμοι κατακτητικοί ἢ ἀκόμη χειρότεροι ἀδελφοκτόνοι-ἐμφύλιοι, ραγδαία

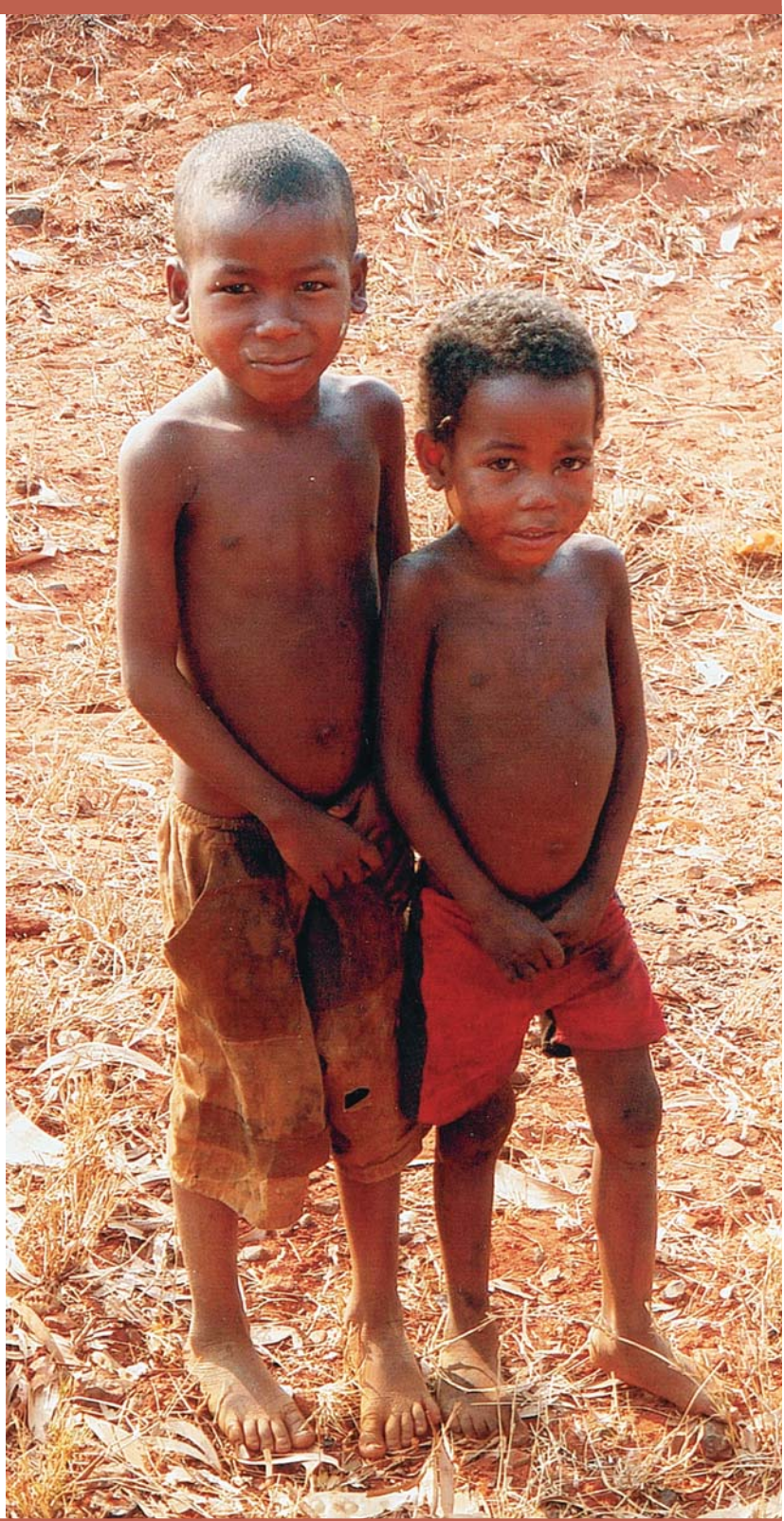
αύξηση του πληθυσμού, κακή διαχείριση των πόρων του κράτους, φυλετικές και άλλες διακρίσεις οδηγούν τους ανθρώπους στη φτώχεια, με θύματα, κυρίως, τα παιδιά, τα όποια πεθαίνουν, καθημερινά, από ασθένειες, από έλλειψη τροφής και έλλειψη ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Σέ άλλες συνθήκες, ανήλικα παιδιά, έξ αιτίας της οικογενειακής φτώχειας, ώθοούνται, από τους ίδιους τους γονείς, στην εργασία, με αποτέλεσμα να μην έχουν καμιά εκπαίδευση, αλλά και, πολλές φορές, να πέφτουν θύματα έκμετάλλευσης και κακοποίησης από τους γονείς τους και άλλους ενήλικες.

Τά παιδιά, λοιπόν, του αναπτυσσόμενου κόσμου βιώνουν, συνήθως, πιο έντονα, τη φτώχεια και παραμένουν, ευάλωτα, σ' όλο τον κόσμο. Δεν έχουν, πάντα, την πολυτέλεια να προβληματιστούν για τις πνευματικές ανάγκες, όπως η εκπαίδευση, η ασφάλεια, η στοργή, η κοινωνικοποίηση, αφού δεν έχουν, ακόμη, καλύψει τις βασικές ανάγκες, όπως είναι η τροφή, η στέγαση, η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Κι απ' αυτά τα παιδιά περισσότερο, έκτεθειμένα στον κίνδυνο είναι εκείνα, που έχουν μείνει ορφανά, συνεπώς, χωρίς προστασία και, εύκολα, μπορούν να πέσουν θύματα έκμετάλλευσης, βίας, πορνείας, εμπορίας, ενόπλων μαχών και φυλάκισης.

Και είναι αυτά τα παιδιά, που έμεις, εδώ, στη Μητρόπολη της Κένυας, τα βλέπουμε και τα ζούμε, καθημερινά. Άλλα έρχονται στον χώρο μας, άλλοτε, στίς ποιμαντικές μας εξορμήσεις, στίς πιο απομακρυσμένες περιοχές, τα

συναντούμε νά τρέχουν, ξυπόλητα, συνήθως, και νά διανύουν, πολλήs φορές, χιλιόμετρα, γιά νά φθάσουν έγκαιρα στό σχολείο τους, διψασμένα και πεινασμένα. Πράγματι, σήμερα, στό μεγαλύτερο μέρος τής χώρας, ή ξηρασία σκοτώνει άνθρωπος, τά παιδάκια ιδιαίτερα, τών οποίων οι έξασθενημένοι, από τήν άσιτία, οργανισμοί δέν άντέχουν. Η έξέυρεση τροφής και ένδυσης είναι, επίσης, πολύ δύσκολη.

Μπροστά σ' αυτή τήν τραγική πραγματικότητα, ή Μητρόπολή μας δέν ήταν δυνατό νά κωφεύσει ή νά κλείσει τά μάτια. Δειλιά, δειλιά, στήν αρχή, και, λόγω περιορισμένων οικονομικών δυνατοτήτων, προσφέραμε στά όρφανά τής γειτονιάς μας δύο λεπτές φέτες ψωμιού και έναν χυμό πορτοκαλιού. Προοδευτικά, καθλιεργούσαμε τήν ιδέα όργάνωσης μιās νέας έκστρατείας αγάπης και φιλιανθρωπίας. Έτσι, ευαισθητοποιήθηκαν άνθρωποι φιλειύσπλαχνοι, άνθρωποι τής προσφοράς και τής αγάπης και, μέ τή βοήθειά τους, ξεκίνησε ένα πρόγραμμα έπισιτισμού, επί καθημερινής βάσεως, όχι μόνο γιά τά παιδάκια, αλλά και γιά τίς οικογένειές τους, γιά ν' ακολουθήσει ένα, ακόμη πιό φι-

λόδοξο, σχέδιο επέκτασης και σε άλλες περιοχές.

Στή συνέχεια, πάντα μέσα στα πλαίσια των φιλιανθρωπικών δραστηριοτήτων της Μητροπόλεώς μας, και, χάρη στη βοήθεια ευαίσθητων πιστών, ιδρύσαμε ὀρφανοτροφεία, πραγματικές κυψέλες αγάπης για τὰ παιδιά... «ένος κατώτερου Θεοῦ». Περιθάληπονται σ' αὐτὰ παιδιά ἀπό τήν ἡλικία λίγων μηνῶν μέχρι καί 16 χρόνων. Εἶναι τὰ τυχερά, μέσα στήν ἀτυχία τους, παιδιά. Μωρά πεταμένα στους δρόμους, γιά νά πεθάνουν εἴτε γιατί οἱ γονεῖς τους τὰ θεωροῦσαν βάρος δυσβάσταχτο, εἴτε γιατί αὐτοί εἶχαν πεθάνει καί οἱ ἐναπομείναντες δέν τὰ ἤθελαν· παιδιά πού τριγυροῦσαν ἄσκοπα νηστικά καί ξυπόλητα ὅλη τή μέρα στους δρόμους, παιδιά πού δέν ἤξεραν καί ἐξακολουθοῦν νά μή γνωρίζουν ποιοί καί γιατί τὰ ἔφεραν στόν κόσμο, πού δέν ἤξεραν ποιοί θά εἶναι τό μέλλον τους, παιδιά πού, μὴν ἔχοντας τοὺς ὑπερπροστατευτικούς γονεῖς τῶν παιδιῶν τοῦ «πολιτισμένου κόσμου», παιδιά, δηλαδή, πού ἡ ἴδια ἡ ζωή τὰ ἀναγκάζει νά ὠριμάσουν πολύ νωρίς, νά χαλυβδώσουν τόν χαρακτήρα καί τήν πίστη τους, νά παλέψουν μόνα τους γιά τό αὔριο. Αὐτὰ εἶναι τὰ παιδιά πού βρίσκουν τή ζεστασιά ἐνός δικοῦ τους σπιτικοῦ, τή συντροφιά φίλων, τήν ἀγάπη καί τή φροντίδα, πού ἀπό τὰ πρῶτα τους βήματα στερήθηκαν. Βρίσκουν, μέσα στό καινούριο τους σπιτικό, τό μητρικό χᾶδι καί τή στοργή πού ἔχουν ἀνάγκη, πάνω ἀπ' ὅλα. Μὲ ἄλλα λόγια, βρίσκουν μιά μεγάλη οἰκογένεια, πού τὰ ἀγκαλιάζει μὲ ἀγάπη. Καί τήν ἔχουν ἀνάγκη αὐτή τήν ἀγάπη, τήν ἐλεύθερη ἀγάπη, αὐτὴν τήν ἀγάπη πού τρέφει ὄλους, γενικά, τοὺς ἀνθρώπους.

Γιατί, ὅπως τὰ λουλούδια πού γέρνουν πρὸς τόν ἥλιο, γιά νά βροῦν τό τόσο πολύτιμο, γι' αὐτά, φῶς, ἔτσι καί οἱ ἄνθρωποι, τὰ παιδιά ἰδιαίτερα, γέρνουν, συνειδητὰ ἢ ἀσυνειδητὰ, πρὸς κάθε ἀνθρώπινη παρουσία, γιά νά βροῦν τήν τροφή τῆς δικῆς τους ζωῆς, πού δέν εἶναι ἄλλη ἀπὸ τήν Ἀγάπη.

Μέσα, λοιπόν, σ' αὐτό τό κλίμα αγάπης, στοργῆς καί προστασίας, ἔχουν ἀνάγκη ἀπό πολύ λίγα πράγματα, εἶναι εὐτυχισμένα καί μὲ τό παραμικρό πού θά

τοὺς προσφέρει κάποιος. Μιά καραμέλα, μιά γομολάστιχα, ἓνα μολύβι, ἓνα χαμόγελο, ἓνα ἄγγιγμα... Μήπως θά ἔπρεπε νά διδαχθοῦμε ἀπ' αὐτά ὅτι ἡ ἀφθονία δέν εἶναι τό ζητούμενο στή ζωή μας;

Τὰ ἐπισκέπτομαι, ὅσο πιό συχνά μοῦ δίνεται ἡ εὐκαιρία, τὰ παιδιά αὐτὰ τῶν ὀρφανοτροφείων μας. Ἄφιερώνω ἀρκετές ὥρες στό νά τὰ παρατηρῶ. Τί βλέπω; παιδάκια γελαστά, νά παίζουν ξένοιαστα στό χῶμα, μακριά ἀπὸ τήν ἄσφαλο καί τό τσιμέντο. Κι εἶναι τό παιχνίδι τόσο ἀπαραίτητο, ὄχι μόνο στή σωματική καί ψυχοπνευματική ζωή τοῦ παιδιοῦ, ἀλλὰ καί στήν κοινωνικοποίησή του, πού, στό πείσμα τῆς ἐξατομίκευσης, πού μαστίζει τίς σύγχρονες κοινωνίες, στίς ὁποῖες δέν ὑπάρχουν παρέες, ἀλλὰ μοναχικά ἄτομα πού δέν μποροῦν νά νιώσουν τή χαρά τοῦ συλλογικοῦ παιχνιδιοῦ, καλλιιεργεῖ τό πνεῦμα τῆς σχέσης πρόσωπο μὲ πρόσωπο, πού, σήμερα ἔχει γίνει σχέση ἀπόντων...

Συναντῶ, γύρω μου, βλέμματα ζεστά, βλέμματα ἐκφραστικά, μάτια, ἀλλοτε, ἀπορημένα καί, ἀλλοτε, ἰκετευτικά, κι εἶναι σάν νά μοῦ λένε: «Μπορῶ νά ἔχω μιά ἀγκαλιά, σᾶς παρακαλῶ;». Βλέπω, μέσα σ' αὐτά τὰ ζεστά βλέμματα, ὅλη τήν ὁμορφιά, ὅλη τήν ἐλπίδα τοῦ κόσμου καί, πιστέψτε με, παίρνω κουράγιο καί δύναμη ἀπ' αὐτά, γιά νά συνεχίσω τόν ἀγώνα μου... Εἶναι, ἀκόμη, βλέμματα, πού μὲ προβληματίζουν, πού μὲ βοηθοῦν νά καταλάβω αὐτόν τόν γρίφο πού λέγεται ζωή, πού μὲ ὀδηγοῦν στήν ἀπόφαση νά δώσω πιό πολλὰ, ἀλλὰ ἀκόμη νά νιώσω τί σημαίνει νά πᾶς νά προσφέρεις καί, συγχρόνως, νά παίρνεις ἀπ' αὐτόν πού, φαινομενικά, δέν ἔχει.

Ἄν,τι λοιπόν, τό πιό πολύτιμο ἔχουμε εἶναι τὰ παιδιά· γι' αὐτό καί οἱ πράξεις μας πρέπει νά προσδιορίζουν τό μέλλον τους, τό δικό τους αὔριο. Ἄρκοῦν μόνο λίγα λεπτά ἀπὸ τόν ἐλεύθερο χρόνο μας νά δοῦμε, ἀπλὰ τὰ παιδιά, τὰ ξυπόλητα αὐτὰ παιδιά. Εἶναι κι αὐτό, ἔστω μικρό, ὅμως κάτι τόσο οὐσιαστικό!

*Ἀπό τό ὑπό ἐκδοσιν βιβλίον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Κένυας κ. Μακαρίου, "Μαρτυρίες Ζωῆς" τόμ. 3*

ΒΙΑ, ΕΙΡΗΝΗ, ΚΑΤΑΛΛΑΓΗ· ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ ΣΥΝΑΦΕΙΑ*

εβασμιώτατοι, αγαπητοί πατέρες,
Κυρίες και κύριοι καθηγητές, φίλοι και
φίλες,

Σας μεταφέρω τον πασχάλιο χαιρετισμό της
'Εκκλησίας της 'Αφρικής και του Προκαθημένου της
μέ την ευχή ή ζωή σας να είναι γεμάτη από αναστά-
σιμες έμπειρίες και να πορεύεσθε πάντοτε ακόμη
«και των θυρών κεκληρισμένων».

Μοῦ προσδίδει ιδιαίτερη τιμή ή πρόσκληση για
συμμετοχή στην σημερινή συνάντηση / συζήτηση
για την «Δικαιοσύνη και την Ειρήνη» και όφείλω να
έκφράσω τά θερμά μου συγχαρητήρια στην 'Ακα-
δημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου και στο Α.Π.Θ.
για την πρωτοβουλία τους αυτή.

Τά δύο αυτά 'Ιδρύματα αποτελοῦν εργαστήρια
γόνιμου θεολογικού προβληματισμού και διαλό-
γου, θέτοντας διαρκώς τον δάκτυλον επί τον τύπον
των ήλων, έκφράζοντας την αγωνία για την πορεία
της 'Εκκλησίας, του σώματος του Χριστού, του λα-
ού του Θεού, στο αύριο μέ ένα ανθρώπινο δυναμι-
κό που δέν παύει να στοχάζεται δημιουργικά για τον
ρόλο και την προοπτική της όρθόδοξης θεολογίας
στόν μεταμοντέρνο κόσμο. Και τουτο για να μπορέ-
σουμε όλοι να αντιληφθοῦμε τί πράγματι σημαίνει
μαθητεία στόν Θεάνθρωπο, τί σημαίνει πραγμάτω-
ση της Βασιλείας του Θεού στό σημερινό κοινωνικό,
ιστορικό, πνευματικό και πολιτικό τοπίο. Σταυρική

όπως αναμενόταν και όπως αποδεικνύεται ή πορεία
σας, αναστάσιμη όμως ή προοπτική σας.

'Αναγνωρίζουμε τό έργο σας, ευχαριστοῦμε για
τήν προσφορά σας που μάς όπλιζει στόν άγώνα μας
για μαρτυρία και λόγο 'Ιησού Χριστού μέ συνέπεια
και ευθύνη μέσα σε ένα τόσο προκλητικό, από κά-
θε άποψη περιβάλλον.

Τό πρόγραμμα του ΠΣΕ «Δεκαετία για την υπέρ-
βαση της βίας» ώθησε την 'Ακαδημία του Βόλου
στην παρουσίαση του παρόντος πονήματος, στο
όποιο μέσα από τά κείμενα, τη σκέψη, διακεκριμέ-
νων θεολόγων στοχαστών του σήμερα παρουσιάζ-
εται ή όρθόδοξη συμβολή και προοπτική στο δρα-
μα και τό αίτημα των λαών και των 'Εκκλησιών για
δίκαιη ειρήνη, για ψηλάφηση των γενεσιουργών
αιτίων των διαφόρων μορφών βίας και τέλος για
τήν αναγκαιότητα ένεργού και δυναμικής συμμε-
τοχής των τοπικών όρθόδοξων εκκλησιών στο χτί-
σιμο μιας πιο ανθρώπινης, πιο δίκαιης και άληθινά
βιώσιμης κοινωνίας, ένθαρρύνοντάς μας να υπερ-
βούμε άγκυλώσεις, δισταγμούς και έπιφυλακτικό-
τητες που παρουσιάζονται στόν όρθόδοξο χώρο και
να αναμειχθοῦμε ένεργά στα κοινωνικά, πολιτικά
και οικονομικά δρώμενα του τόπου διακονίας μας.

Τουτο προαπαιτεί ήκανή έλευθερία για να ύψώ-
σει ή 'Εκκλησία τη φωνή εκ μέρους του Ευαγγελίου
άκόμα και ένάντια σε πολιτικές δυνάμεις όταν χρει-
άζεται, λειτουργώντας όχι ήπλά καταγγελητικά κατα-
στάσεων, πράξεων και νοοτροπιών, ήπλά θά έλεγα
θετικά, θεραπευτικά, προασπιζόμενη ό,τι είναι ανα-
γκαίο για τη διατήρηση της άλληληγγύης, της άδελ-
φοσύνης και συνύπαρξης των λαών, του κοινοτι-
κού τρόπου έκφρασης και ζωής.

Χρειάζεται ήκανή έλευθερία έσωτερική ήπλά και
έξωτερική, μια ήληθινή επανάσταση, ένα σπάσιμο
δεσμών μέ θεσμούς, πρόσωπα, πολιτικές και νοο-
τροπίες που διατηροῦν την βαβυλωνία αιχμαλωσία
των λαών, του σώματος του Χριστού, τελικά της
ίδιαι. Θέλει έλευθερία και χώρο, που δέν της χαρί-
ζεται ήπλά που άποκτάται μέ άγώνες, για να προ-
στατεύσει τη μνήμη της (που της παρέχει την ταυτό-
τητά της), να λατρεύσει τον Κύριο της ιστορίας και
όχι τους «κυρίους» των διαφόρων ιστορικών

στιγμών, νά συνεχίσει νά προσεύχεται, νά ἐλπίζει καί νά ἐργάζεται γιά τήν φανέρωση τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, σέ ἐποχές πού οἱ ζωές μας ἐλέγχονται μέ ἐπιτυχία ἀπό διάφορα κέντρα λήψης ἀποφάσεων.

Αὐτό πού συμβαίνει στήν Ἄφρική, δηλαδή τό πανηγύρι βίας διαφόρων μορφῶν μέ τίς τεράστιες ἀρνητικές κοινωνικές συνέπειες γιά τοὺς λαοὺς της, εἶναι γιά ἐμᾶς τό ἀποτέλεσμα τῆς σημερινῆς οικονομικῆς παγκοσμιοποίησης, πού ὅμως ἀποτελεῖ τήν 4η φάση τῆς διεξόδου ἐξωτερικῶν δυνάμεων στήν ἥπειρο.

Ἡ 1η φάση εἶναι αὐτή τοῦ δουλεμπορίου. Ὑπολογίζεται ὅτι 2-10 ἑκατομμύρια ἄνδρες καί γυναῖκες, τό πολυτιμότερο κεφάλαιό μας, κυριολεκτικά κλάπηκαν ἀπό τήν ἥπειρο. Σ' αὐτοὺς στηρίχθηκε ἡ ἀγροτική καί στή συνέχεια ἡ βιομηχανική ἀνάπτυξη τῆς βόρειας Ἀμερικῆς. Ἦταν ἓνα γεγονός μέ τεράστιες οικονομικές, κοινωνικές καί ψυχολογικές συνέπειες.

Ἡ 2η φάση εἶναι αὐτή τῆς ἀποικιοκρατίας, κατά τήν ὁποία χαράχτηκαν σύνορα χωρῶν, καθορίστηκαν δρόμοι ἐπικοινωνίας καί ἐμπορίου, ἔγινε ἀσύστολη ἐκμετάλλευση γεωργικῶν καί πρῶτων ὑλῶν, τεράστια περιβαλλοντική ὑποβάθμιση καί δημιουργήθηκαν κοινωνικές ἐξαρτήσεις καί σχέσεις ἄγνωστες μέχρι τότε στό χωρὸ. Πολλές ἀπό τίς σημερινές ἐθνικές συγκρούσεις πού ἐπισύρουν τό διεθνές ἐνδιαφέρον ὀφείλονται σέ στρατηγικές ἐπιλογές τῶν ἀποικιοκρατικῶν δυνάμεων.

Ἡ 3η φάση εἶναι αὐτή τῆς νεο-ἀποικιοκρατίας μέ μορφή πολιτικῶν πιέσεων καί οικονομικῶν φεουδαρχικῶν πολιτικῶν μέ στόχο καί μετά τήν ἀνεξαρτησία τῶν χωρῶν, τή διατήρηση τῶν ἐξωτερικῶν ἐξαρτήσεων μέσα ἀπό μορφές ἐμπορίου, ἐπενδυτικές πολιτικές, διακανονισμοὺς χρεῶν κ.λπ. πού δέν ὠφέλησαν καθόλου τοὺς λαοὺς τῆς Ἀφρικῆς.

Ἡ 4η φάση εἶναι αὐτή πού διανύουμε, εἶναι ἡ περίοδος τῆς οικονομικῆς παγκοσμιοποίησης. Ἡ ἐποχή τοῦ δοξασμοῦ τῶν μεγάλων χρηματοοικονομικῶν

ὀργανισμῶν, τῆς ἐλεύθερης ἀγορᾶς μέ ἀρχή τήν μεγιστοποίηση τοῦ κέρδους καί τήν ἐλαχιστοποίηση τοῦ κόστους. Γιά πολλοὺς, ἡ νεοφιλελεύθερη ἰδεολογία (βάση τῆς παγκοσμιοποίησης) εἶναι ἡ μόνη ἐπιλογή γιά τό μέλλον καί γιά κάποιους σηματοδοτεῖ τό τέλος τῆς ἱστορίας. Εἶναι ὄντως ἔτσι ἢ μήπως πρόκειται γιά ἓναν «οἰκονομικό φονταμενταλισμό» πού ὑποτάσσει τίς ζωές τῶν ἀνθρώπων, τή λειτουργία τῆς κοινωνίας, τίς κυβερνητικές πολιτικές καί τόν ρόλο τῶν ἐθνικῶν κρατῶν; Ὅπως εἰπώθηκε, καί σωστά νομίζω, ἔχει πάρει θρησκευτικό χαρακτήρα καθώς ἡ ἀπληστία γίνεται ἀρετή, ὁ ἀνταγωνισμός ἐντολή καί τό κέρδος, σημεῖο / ἔνδειξη σωτηρίας. Οἱ διαφωνοῦντες ἀποβάλλονται ὡς ἄθεοι, στήν καλύτερη τῶν περιπτώσεων ἢ ὡς αἰρετικοί στή χειρότερη.

Αὐτό πού τελικά διαπιστώνει κανεὶς στίς ἀφρικανικές κοινωνίες σήμερα, ἀπόρροια ἀπό τή συγκεκριμένη οικονομική καί πολιτική ἐπιλογή τοῦ «σωτηριώδους» τριπτύχου φιλελευθεροποίηση, ἰδιωτικοποίηση, παγκοσμιοποίηση εἶναι ἡ αὐξανόμενη ἀνισότητα, ἡ ἀδικία, ἡ ἀπληστία, ἡ διαφθορά, ἡ φτώχεια καί ἡ περιθωριοποίηση τῶν φτωχῶν, ἡ καταστροφή τοῦ περιβάλλοντος, ἡ δημιουργία σχέσεων χαρακτηριζόμενων ἀπό ἐξουσιαστικότητα καί ἔντονη κοινωνική διαστρωμάτωση, ἐθνοκεντρισμός καί θρησκευτική μισαλλοδοξία.

Τελικά ὄλο καί μικραίνει ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνθρώπων πού μένει ἀνέπαφος ἀπό τήν μεταμορφωτική, ὅπως παρουσιάστηκε, ἰκανότητα τῆς οικονομικῆς παγκοσμιοποίησης.

Στά θετικά τῆς παγκοσμιοποίησης στό χωρὸ τῆς Ἀφρικῆς, μπορεῖ νά εἰπωθεῖ ὅτι εἶναι ἡ πίεση γιά ἐκδημοκρατισμό, μέ ἔμφαση στή σωστή καί καλύτερη διακυβέρνηση καί στόν σεβασμὸ τῶν ἀνθρώπινων δικαιωμάτων καί τοῦτο βέβαια μέ ἐρωτηματικά καί ἀμφισβητήσεις. Οἱ πολιτικές μεταρρυθμίσεις τίς ὁποῖες ἡ Δύση προωθεῖ καί στόν χωρὸ τῆς Ἀφρικῆς, εἶναι καί πρέπει νά εἶναι, ἰσχυρίζονται πολλοὶ ἀφρικανοὶ στοχαστές, συμβατές μέ τή νεοφιλελεύθερη

οικονομική τάξη. Γι' αυτό και οι πολιτικές πού προωθούνται, κινδυνεύουν νά έκληφθοῦν ὡς ἰμπεριαλιστικές ἢ νεοαποικιοκρατικές ἐπιβολές.

Στό σημεῖο αὐτό θά μοῦ ἐπιτραπεῖ μιὰ διευκρίνιση. Ἀναφέρθηκα ἐπίμονα στήν ἀποικιοκρατία, τόν ρόλο καί στίς συνέπειές της στήν πορεία τῶν ἀφρικανικῶν κοινωνιῶν καί τῆς ἀπροκάλυπτης βίας πού συγκλονίζει τήν ἡπειρο, πάντα δίπλα σέ ἐνδημούσες μορφές συστηματικῆς βίας. Καί τό ἔκανα ὄχι ἐπειδή ἀναζητῶ, ἢ ἀναζητοῦμε, ἀποδιοπομπαῖο τράγο, παραγνωρίζοντας τίς εὐθύνες γιά τήν κατάσταση, τῶν κατά τόπους πολιτικῶν ἡγεσιῶν, μετά ἀπό τόσα χρόνια ἀνεξαρτησίας τῶν περισσοτέρων κρατῶν. Νά σᾶς πῶ τό γιατί.

Τό ζητούμενο ἀπό ὄλους, διεθνεῖς ὀργανισμούς, ἐκκλησίες κ.λπ., ἀπό ὄλους ἐσᾶς σήμερα ἐδῶ, εἶναι ἡ ὑπέρβαση τῆς βίας καί ἡ πορεία πρὸς ἕναν πολιτισμό εἰρήνης καί ἐλπίδας, μέσα ἀπό τήν καταλλήλαγῆ, τήν συμφιλίωση πού μπορεῖ νά προέλθει μέσα ἀπό τόν διάλογο πάνω σέ βάσεις ἀμοιβαίου σεβασμοῦ καί ἀλληλοσυμπλήρωσης, κατανόησης τοῦ ἄλλου καί τῆς διαφορετικότητάς του, θρησκευτικῆς, πολιτικῆς, πολιτισμικῆς, φυλετικῆς κ.λπ. Αὐτή ἡ διαδικασία, ἡ θεραπευτική ὁδός, προϋποθέτει τήν ἀντίδοση πεποιθήσεων καί ἐμπειριῶν. Καί γιά ἐμᾶς, ἡ ἀποικιοκρατία, ἄν θέλητε στίς 4 φάσεις πού προανέφερα, ἀποτελεῖ τήν συλλογική ἱστορική μας μνήμη πού ὀφείλουμε ἀπό κοινοῦ νά τήν ἀκούσουμε ἢ καί νά τήν ἀνακαλύψουμε. Μόνο μέσα ἀπό αὐτή τή διαδικασία μποροῦμε νά χτίσουμε γέφυρες γιά πέρασμα σέ ἕνα καλύτερο, πιό ἀνθρώπινο, δίκαιο καί εἰρηνικό αὔριο.

Δίπλα στόν πλοῦτο τῆς ὀρθόδοξης θεολογίας καί παράδοσης καί τῶν προτάσεων πού κομίζει, ὅπως τόσο δυναμικά μᾶς παρουσιάζονται μέσα ἀπό τά κείμενα τοῦ παρόντος τόμου, ἀλλήλα καί ἀλληλα ἀξιόλογων θεολόγων καί στοχαστῶν, ἀκαδημαϊκῶν καί μή, θά

μοῦ ἐπιτρέψετε νά καταθέσω ἐνδεικτικά κάποια στοιχεῖα ἀπό τόν πλοῦτο τῆς ἀφρικανικῆς παράδοσης καί φιλοσοφίας. Κατηγορίες, σκέψεις καί ἰδέες, φιλοσοφικές, κοινωνικές, πολιτικές, πού νομίζω ὅτι θά κάνουν στόν δικό μας χῶρο πιό κατανοητό τόν ἐκκλησιαστικό λόγο καί θά βοηθήσουν στή διαδικασία αὐτή τῆς καταλλήλαγῆς, τοῦ διαλόγου, τῆς εἰρηνικῆς συνύπαρξης, τῆς καταπολέμησης τῆς βίας. Καί κυρίως ἐκεῖνες τίς δύο πού διαμόρφωσαν τή σκέψη καί

τή δράση, πρὸς τήν κατευθύνση αὐτή, ἐμβληματικῶν μορφῶν τῆς νεγροσύνης καί τοῦ ἀφρικανικοῦ ἀγῶνα γιά δικαιοσύνη, εἰρήνη, ἀξιοπρέπεια, αὐτοδιαχείρηση καί καταλλήλαγῆ. Μορφῶν ὅπως ὁ

γκανέζος Κουάμι Νκρούμα, ὁ σενεγαλιέζος ποιητής στοχαστής καί πολιτικός Λεοπόλιντ Σενγκόρ, ὁ τανζανός Τζούλιους Νυερέρε, οἱ νοτιοαφρικανοί Νέλσον Μαντέλα καί Ντέσμοντ Τούτου, ὁ νιγηριανός Γουόλε Σογίνκα κ.ᾶ.

Τό ἀγαλματίδιο αὐτό πού βλέπετε προέρχεται ἀπό τή φυλή τῶν Ἀσάντι τῆς Γκάνα. Εἶναι γνωστό σάν *Akuabu mmieesa*

καί πέρασε στήν Κένυα ὅπου στά σουαχίλι λέγεται *Ujamaa*. Τρία πρόσωπα σκαλισμένα ἀπό ἕνα κομμάτι ξύλου, φύσει ἐνωμένα. Ὁ ἀριθμός 3 γιά τοὺς Ἀσάντι συμβολίζει τήν κοινότητα σέ ἐνότητα πού δέν μπορεῖ νά διαρραγεῖ. Ἀκόμα

σημαίνει βαθιά ἀγάπη πού δέν μπορεῖ νά ἐκφρασεῖ μέ λέξεις. Σημαντικό στό σύμβολο αὐτό εἶναι ὅτι τά τρία πρόσωπα ἔχουν κοινό στομάχι, κοιλιὰ, δείχνοντας ὅτι εἶναι ἀδιάρρηκτα ἐνωμένα μεταξύ τους. Ὅτι ἀντλοῦν τή ζωή, τήν ὑπαρξή τους ἀπό τό ἴδιο μέρος. Ὅτι, ὅ,τι ἀπολαμβάνει τό ἕνα πρόσωπο, μοιράζεται, ὠφελεῖ τά ὑπόλοιπα. Ἐάν προσέξετε τήν κοιλιὰ, μοιάζει μέ δοχεῖο πάνω σέ τρίποδο, μιὰ ἐστία, πάνω στήν ὁποία προετοιμάζεται τό κοινό φαγητό. Ἄρα τά τρία πρόσωπα δέν διαπληκτίζονται, δέν πολεμοῦν μεταξύ τους γιά φαγητό, γιά ἐπιβίωση, ἀφοῦ ἔχουν τά πάντα

κοινά. Ἐχουν, δέν κατέχουν. Σύμβολο λοιπόν ἐνό-
τητας θεμελιωμένης πάνω στήν οἰκογένεια, στήν κοι-
νότητα στό κοινό συμφέρον καί μοίρασμα.

Στή φιλοσοφία Ujamaa στήριξε ὁ Νυερέρε τό
1967 τήν περίφημη Διακήρυξη τῆς Ἀρούσα γιά τόν
ἀφρικανικό σοσιαλισμό. Σάν θεολόγοι πιστεύω ὅτι
σχεδόν ὅλοι ἤδη ἔχετε κάνει μιά τριαδολογική,
ἐκκλησιολογική καί ἱεραποστολική ἀνάγνωση τοῦ
συμβόλου, συμφωνώντας ὅτι ἄν ψάξουμε, θά
βροῦμε, ἐμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι ἐκκλησίες τῆς Ἀφρικῆς,
οἰκείου τρόπου γιά τήν ἔκφραση τῆς πίστεως. Εἶναι
ὄχι μόνο καθῆκον, ἀλλά καί δικαίωμά μας.

Ἀπό τή νοτιώτερη Ἀφρική τώρα μάς ἔρχεται ἡ φι-
λοσοφία UBUNTU, ἡ ὁποία μιλάει γιά τήν ἐμπιστο-
σύνη, τή σχέση καί τήν ἐσωτερική ἐνότητα ὄλων τῶν
ἀνθρώπων. «Τό νά εἶναι κανείς ἄνθρωπος, σημαίνει
νά ἐπιβεβαιώνεις κάθε στιγμή τήν ἀνθρωπιά σου, τήν
ἀνθρωποσύνη σου, ἀναγνωρίζοντας τήν ἀνθρωπο-
σύνη τῶν ἄλλων καί πάνω σ' αὐτή τή βάση νά χτίζεις
σχέσεις ἀμοιβαίου σεβασμοῦ...». Μέ ἄλλα λόγια
«εἶμαι ἄνθρωπος γιατί ἀνήκω, γιατί συμμετέχω, μοι-
ράζομαι... ὑπάρχω, ἐπειδή ὑπάρχεις». Ἡ φιλοσοφία
UBUNTU, στίς διάφορες ἐκδοχές της σέβεται τήν ἐτε-
ρότητα, ἀναγνωρίζοντας, 1) τήν ἰδιαιτερότητα τοῦ
ἄλλου, γλωσσική, θρησκευτική, πολιτιστική κ.λπ., 2)
τήν ἀτομικότητά του, ὄχι μέ τήν καρτεσιανή λογική
ἀλλά μέσα στό πλαίσιο τῶν σχέσεών του μέ τοὺς
ἄλλους καί 3) τήν ἱστορικότητά του ἀναγνωρίζοντας
στόν ἄλλον ὄχι μόνο τό δικαίωμα τοῦ εἶναι ἀλλά καί
τοῦ γίνεσθαι. Ἀναγνωρίζει τό ἀμείωτο, θά λέγαμε,
τοῦ ἄλλου προσώπου, δηλαδή δέν ἀποδέχεται
ἐκπτώση τοῦ προσώπου σέ συγκεκριμένα χαρακτη-
ριστικά, συμπεριφορές ἢ λειτουργίες. Δηλαδή πρό-
κειται γιά μιά διαδικασία αὐτογνωσίας, πού περνάει
μέσα ἀπό τή γνώση τοῦ ἄλλου.

Εἶναι γεγονός ὅτι οἱ ἀφρικανικές κοινωνίες μετα-
λλάχθηκαν ταχύτατα, ἐκφυλίστηκαν ἄν θέλετε, κάτω
ἀπό τήν πίεση τῆς παγκοσμιοποιημένης κουλτούρας
πού δυναμικά ἔχει εἰσβάλλει στόν χῶρο. Τό ὄραμα
τοῦ ἀφρικανικοῦ σοσιαλισμοῦ, ἴσως, γιά κάποιους,
νά ἔχει σβῆσει. Θά ἦταν οὐτοπικό νά πιστέψει κανείς
ὅτι μπορεῖ νά ἐπαναφέρει, νά ἀναστήσει, παραδοσια-
κούς τρόπους ζωῆς καί συνύπαρξης. Ὅμως πιστεύω
ὅτι ἡ παράδοση αὐτή, σέ συνδυασμό μέ τήν ἐκκλη-

σιαστική μας παράδοση, μπορεῖ νά μάς βοηθήσει νά
χτίσουμε κοινότητες μέσα ἀπό τή διαδικασία θερα-
πείας ἐμπειριῶν καί μνήμης. Κοινότητες στίς ὁποῖες ὁ
καθένας ὄχι μόνο γίνεται ἀποδεκτός ὅπως εἶναι, ἀλλά
βρίσκει καί τό στήριγμα πού χρειάζεται γιά νά συμμε-
τάσχει στήν πληρότητα τῆς Ζωῆς. Κοινότητες στίς
ὁποῖες ἀποκοτῶν φωνή ἐκεῖνοι πού συνήθως σιγοῦν,
σιωποῦν, εὐρίσκονται στό περιθώριο. Ἔτσι ἴσως
μπορέσει σταδιακά ἡ ἐκκλησία νά γίνει χῶρος ἀπε-
λευθέρωσης γιά νά νιώσει τελικά ὁ ἀπλός καθημερι-
νός ἄνθρωπος τήν ἠλυτρωτική παρουσία τοῦ Χριστοῦ
μέσα στή δική του προσωπική ἱστορία καί περιπέτεια.

«Νυνί δέ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτέ ὄντες μα-
κράν ἐγγύς ἐγεννήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ.
Αὐτός γάρ ἐστίν ἡ εἰρήνη ὑμῶν, ὁ ποιήσας τά ἀμφό-
τερα ἐν καί τό μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας...»
(Ἐφεσ. 2, 13-14). Αὐτή θεωρῶ ὅτι εἶναι ἡ πρόκληση
γιά μάς σήμερα. Ἦ ὄχι ἀπλῶς νά κατεβάσουμε αὐτούς
πού σκαρφαλώνουν στόν τοῖχο, ἀλλά νά συμβάλ-
λουμε στό γκρέμισμα τοῦ «μεσότοιχου τῆς ἐχθρας»
καί κάτω ἀπό τά ἐρείπιά του νά θάψουμε κάθε τί πού
πονάει, πού χωρίζει, πού ματώνει.

Ἔφτασε ἡ ἡμέρα κατά τήν ὁποία «χείρ Κυρίου
ἐξήγαγε ἡμᾶς καί ἔθηκεν ἡμᾶς ἐν μέσῳ πεδίου... με-
στοῦ ὁστέων ἀνθρωπίνων... καί ἰδοῦ ξηρά σφόδρα.
Καί λέγει πρὸς ἡμᾶς Ἰεὺς ἀνθρώπου, εἰ ζήσεται τά
ὁστέα ταῦτα;». Καί ὅσο κι ἄν μάς τρομάζει ἡ ἀφωνία
μας, ἡ ὑπνώττουσα ἐκκλησιαστική μας συνείδηση,
ὑπάρχει ἀκόμα περιθώριο, δέν εἶναι ἀργά, τά ὁστέα
δέν εἶναι ξηρά, ἡ ἐλπίδα μας δέν χάθηκε... διότι τάδε
λέγει Κύριος: «Ἰδοῦ ἐγὼ ἀνοίγω τά μνήματα ὑμῶν
καί ἀνάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν μνημάτων ὑμῶν... καί δώσω
πνεῦμα μου ἐν ὑμᾶς καί ζήσεσθε...».

Σᾶς εὐχαριστῶ.

* Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη Νιγηρίας κ. Ἀλεξάνδρου, ἡ
ὁποία ἐκφωνήθηκε στίς 9.5.2011 στό ἀ΄ Ἀμφιθέατρο τῆς Θεολο-
γικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ., στήν ἐκδήλωση τῆς Ἀκαδημίας Θεο-
λογικῶν Σπουδῶν καί τοῦ Τμήματος Θεολογίας τοῦ Α.Π.Θ., γιά
τήν Εἰρήνη καί τή Δικαιοσύνη, μέ ἀφορμὴ τό βιβλίο πού ἐξέδω-
σε ἡ Ἀκαδημία μέ τίτλο: «Καί ἐπὶ Γῆς Εἰρήνη... Ὅραμα καί αἴτη-
μα γιά τοὺς λαοὺς καί τίς Ἐκκλησίες σήμερα».

Στιγμές ιεραποστολικής έρ

Τό Έπισκοπείο μας, στο Άνταναναρίβο στην πρωτεύουσα της Μαδαγασκάρης, σφύζει από κίνηση και δραστηριότητα. Άπό νωρίς, πρίν άκόμη χαράξει ή καινούργια μέρα, άκούμε τίς φωνές τών πρώτων παιδιών, πού περιμένουν ύπομονετικά γιά νά πάρουν τό γάηλα και τά μπισκότα πού τούς προσφέρουμε καθημερινά.

Όταν άνοιξουν οι πόρτες μπαίνουν στοιχισμένα στή σειρά, κρατώντας στό χέρι τους ένα σκουριασμένο τενεκεδάκι. Αυτό τό ύποτυπώδες σκεύος έστίασης, τούς τό γεμίζουμε μέ ζεστό γάηλα. Τούς δίνουμε, έπίσης, και ένα πακετάκι μπισκότα. Κρατούν τήν τενεκεδένια κούπα τους προσεκτικά, προκειμένου νά μήν χυθεί οϋτε μία σταγόνα. Γνωρίζουν καλά ότι αυτό ίσως νά είναι και τό μοναδικό γεϋμα τής ήμέρας.

Τή στιγμή πού συνομιλώ μέ κάποια άπό τά παιδιά, μέ τήν περιφερειακή μου όραση συηλαμβάνω κάποιο άπό αυτά, πού μέσα στά κουρελιασμένα του ρούχα κρύβει ένα άδειο μπουκάηι. Του τό παίρνω και τό ρωτάω: «*Τί τό θέλεις τό μπουκάηι;*». Μέ κοιτάζει τρομαγμένο ής και του παίρνω όλη του τήν περιουσία. «*Σās παρακαλώ δεσποινίς, μή μου τό παίρνεται, τό χρειάζομαι. Είμαι όρφανό και στό σπίτι μέ περιμένουν ή άρρωστη γιαγιά μου μέ τά τρία άδέηφια μου. Τό γάηλα μου θά τό μεταφέρω στό μπουκάηι γιά νά τό μοιραστώ άργότερα μέ τήν ύπόηλοιπη οικογένεια*». Βήέπω ότι στό χεράκι του κρατά τά μπισκότα. Στην έρώτησή μου γιατί δέν τά τρώει, μέ έμφανή συστολή μου άπαντά: «*Κάνω οικονομία... θά τά φάω άργότερα...*». Γεμά-

Έκπαιδευόμενες στή Σχολή Κοπτικής - Ραπτικής

Υπαρξίας στὴ Μαδαγασκάρη

Στιγμές ἀπὸ τὴ διανομὴ τῶν τροφίμων

τη τύψεις γιὰ τὶς ἐρωτήσεις πού τοῦ ἔκανα, τοῦ ἐπιστρέφω τὸ μπουκάλι.

Προσπαθώντας νὰ περιγράψω τὶς ἀμέτρητες ἀνάγκες καὶ στερήσεις αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, δέν ξέρεις ἀπὸ ποῦ νὰ ξεκινήσεις καὶ ποῦ νὰ τελειώσεις. Κάτι ἀσήμαντο γιὰ ἐμᾶς, ἴσως ἓνα ἄδειο μπουκάλι, γίνεται ζήτημα ζωῆς καὶ θανάτου γιὰ τὰ πεινασμένα παιδιά τῆς Μαδαγασκάρης. Χρειάζεται, ἀσφαλῶς, πολλή διάκριση καὶ σκέψη γιὰ νὰ καταλάβεις αὐτούς τοὺς ἀναξιοπαθοῦντες ἀνθρώπους.

Ὅταν τελειώσει ἡ διανομὴ τοῦ ροφήματος, ὄλοι μαζί θὰ πᾶμε βιαστικά στό ναὸ γιὰτὶ ἔχει ξεκινήσει ἤδη ὁ Ὅρθρος. Θὰ ἀκολουθήσει ἡ θεία Λειτουργία

στὴν τοπικὴ διάλεκτο Μαθαγκάσι, μὲ τοὺς ὕμνους νὰ ἀποδίδονται μὲ μελωδικότατο τρόπο ἀπὸ τὶς φωνές τῶν ντόπιων ἀδελφῶν μας. Στιγμές κατάνυξης. Μετὰ τὸ τέλος τῆς Εὐχαριστίας, κάποιοι ἐθελοντές θὰ ἐτοιμάσουν τὰ ἀπαραίτητα γιὰ τὴ διανομὴ τοῦ συσσιτίου. Ἐννιακόσιες ἐξήντα πέντε ἄπορες οἰκογένειες θὰ πάρουν ρύζι, φασόλια, λάδι, ζάχαρη καὶ σαποῦνι, μὲ τὰ προσφερόμενα εἶδη τοῦ συσσιτίου νὰ διαφέρουν ἀπὸ μέρα σὲ μέρα.

Τὸ μέλλον τῆς χώρας, ὅπως καὶ κάθε χώρας τοῦ κόσμου, εἶναι τὰ παιδιά. Δυστυχῶς, οἱ οικονομικὲς συνθήκες στεροῦν ἀπὸ τὰ παιδιά τὴ δυνατότητα τῆς ἀπόκτησης σχολικῆς μόρφωσης. Ἡ ἐκπαίδευση

Μικροί μαθητές των σχολείων της Ίεραποστολής

στή Μαδαγασκάρη δέν είναι δωρεάν. Μέ προσωπική μέριμνα του πνευματικού μας πατέρα, Θεοφιλέστατου κ. Ίγνατίου, κοντά στο Ίπισκοπείο λειτουργεί ένα νηπιαγωγείο. Ήπίσης, μέ ευθύνη της τοπικής Ήκκλησίας, έχουν κατασκευαστεί σέ διάφορες περιοχές δεκατέσσερα δημοτικά καί γυμνάσια. Τά σχολεία αυτά λειτουργούν έντελώς δωρεάν. Ο Ήπίσκοπος ένθαρρύνει τούς γονείς νά στέλνουν τά παιδιά τους στό σχολείο καί νά μίν τά κρατούν κοντά τους προκειμένου νά βοηθούν στίς οικογενειακές έργασίες.

Ήπισκετόμαστε τή Σχολή Κοπτικής - Ραπτικής καί Κεντήματος, πού έχει δημιουργήσει ή Ήπισκοπή γιά τά φτωχά καί έγκαταλεημιμένα κορίτσια της Μαδαγασκάρης. Γνωρίζοντας τά κοινωνικά προβλήματα του τόπου, ή Ήκκλησία καταβάλλει κάθε προσπάθεια ώστε νά προστατεύσει αυτές τίς κοπέλες. Η

φτώχεια, ό αναλφαβητισμός καί ή έλλειψη κάθε άλλης ανάλογης προσφοράς, όδήγησαν τήν Ίεραποστολή σ' αυτήν τήν πρωτοβουλία, ώστε μέσα σέ ένα περιβάλλον χριστιανικό νά δοθεί στίς νέες πού τό έπιθυμούν, ή εύκαιρία της συγκεκριμένης επαγγελματικής διεξόδου στή ζωή τους.

Δίπλα στίς έγκαταστάσεις της Σχολής βρίσκεται τό Γηροκομείο της Ήπισκοπής μας. Οί ηλικιωμένες τρόφιμοι μέ λαχτάρα περιμένουν τήν καθημερινή έπίσκεπής μας. Οί κυρίες Μαργαρίτα καί Ήλένη, χωρίς κανέναν άλλο κοντινό συγγενή, χαίρονται ιδιαίτερα τή συντροφιά του Ήπισκόπου μας. Ευχαριστούν τόν Θεό γιά ό,τι τούς προσφέρουμε καί μάς δίνουν άφειδώλευτα τήν ευχή τους.

Όταν τό βράδυ, κατάκοποι πολλές φορές άπό τίς όλοήμερες ύποχρεώσεις μας, άποσυρθούμε καί κάνομε τό «ταμείο» της καρδιάς μας, είναι βέβαιο ότι

Μαδαγασκάρη

Θά έχουμε καταγράψει νέες έμπειρίες, καινούργιες συγκινήσεις και χαρές, τίς όποιες ή πρόνοια του Θεού επέτρεψε να άποκτήσουμε, διακονώντας ταπεινά τό Ίεραποστολικό άνοιγμα της Έκκλησίας σέ τοϋτο τόν μακρινό τόπο. Έδώ μαθαίνεις να άξιολογείς τά πάντα. Μαθαίνεις να μην άπογοητεύεσαι από τά άναρίθμητα προβλήματα και να παίρνεις θάρρος, για να συνεχίσεις και τήν επόμενη μέρα, από τίς μικροχαρές, αυτές που σε άλλες περιπτώσεις και υπό άλλες συνθήκες στή ζωή σου, ίσως να τίς προσπερνούσες χωρίς να δώσεις καμία άπολύτως σημασία.

Ματίνα Κουβούση

Ήλικιωμένες τρόφιμοι του Γηροκομείου της Έπισκοπής

Περιμένοντας υπομονετικά για τό πρωινό ρόφημα

Μιά ξεχωριστή εμπειρία από την Ίεραποστολή

ΟΛΑ έδειχναν ώραία από τή στιγμή πού έπιβαστήκαμε στό Καταμαράν και αφήνοντας πίσω μας τό λιμάνι τής Ντάντνς, άρχισαμε νά προσεγγίζουμε τό ένα μετά τό άλλο τά πανέμορφα νησάκια μέ τίς κατάλευκες άμμουδιές και τήν πυκνή άγρια τροπική βλάστηση, μέχρι νά φτάσουμε στό νησί Γιασάουα Ίρα Ίρα, τόπο διαμονής τής νεοφώτι-

στης άδελφής μας Σωφρονίας. Τό πλοίο γεμάτο από τουρίστες και ιθαγενείς έπιβάτες. Οί μέν πρώτοι πήγαιναν γιά διακοπές ενώ οί δεύτεροι επέστρεφαν από τήν αγορά τής Ντάντνς. Ό καπετάνιος και τό πλήρωμα, όλοι τους ιθαγενείς, ήταν άριστα όργανωμένοι και μέ εύγενική συμπεριφορά.

Σέ κάθε νησί πού προσεγγίζαμε, κοιτάζαμε σχολαστι-

καί τίς γραφικές μαοῦνες, πού χορεύοντας κυριολεκτικά ἐπάνω στά κύματα, πλεύριζαν τό πλοῖο μας, εἴτε γιά νά φέρουν εἴτε γιά νά πάρουν ἐπιβάτες καί ἀποσκευές.

Νόμιζα ὅτι αὐτό γινόταν μόνο στά μικρά νησιά πού συναντούσαμε στή διαδρομή μας καί ὅτι στό δικό μας, πού ἦταν μεγαλύτερο, ὅπως τουλάχιστον φαινόταν στόν χάρτη, θά ὑπῆρχε κάποια ἀποβάθρα γιά νά προσάξει τό πλοῖο. Διαψεύστηκα, ὅμως, ὅταν εἶδα πώς καί ἐδῶ ἴσχυε ὅ,τι καί γιά τούς προηγούμενους σταθμούς. Οἱ μαοῦνες πλεύριζαν τό πλοῖο μέ τόν ἴδιο τρόπο καί ἀφοῦ ἐπαιρναν ἢ ἀφηναν ἐπιβάτες μέ τίς ἀποσκευές τους, ἔφευγαν μέ ταχύτητα κατευθυνόμενες στή Γισάουα Ἴρα Ἴρα.

Κατεβήκαμε σέ μία ἀπό αὐτές καί ξεκινήσαμε τήν ἴδια ἀκριβῶς πορεία, ἀκολουθώντας τίς προηγούμενες. Ἡ δικιά μας βάρκα ἦταν πιό ἀργοκίνητη κι ἔτσι δέν εἶχαμε ὀπτική ἐπαφή μέ τίς προπορευόμενες, πού εἶχαν ξεπεράσει τόν κάβο. Εἴμασταν μέσα ὀκτώ ἄτομα. Ὅσο περισσότερο προχωρούσαμε, τόσο ὁ Εἰρηνικός Ὤκεανός μᾶς ἔδειχνε τό πρόσωπό του.

Ὁ ἀέρας ἄρχισε νά φυσᾷ ὀρμητικά, φουσκώνοντας ἐπικίνδυνα τά κύματα τῆς θάλασσας. Κυριολεκτικά βυσοδομοῦσαν, χτυπώντας ἀνηλεῶς τά πλευρά τῆς βάρκας μας, ἐνῶ μᾶς περιέλουζαν μέ τό ἀλμυρό περιεχόμενό τους. Στήν ἀρχή τό διασκεδάσαμε. Ὅταν, ὅμως εἶδαμε ὅτι περνούσαμε τόν ἕναν κάβο μετά τόν ἄλλο καί λιμάνι δέν φαινόταν πουθενά, ἀρχίσαμε νά ἀνησυχούμε.

Τό θαλασσινό νερό εἶχε ἐρεθίσει τά μάτια μου σέ σημείο πού ἦταν ἀδύνατο νά δῶ μπροστά μου. Ἔτσι ναυάγησε καί ἡ ὀποιαδήποτε προσπάθειά μου, μέσα ἀπό τή μικρή ναυτική μου πείρα, νά βοηθήσω τόν βαρκάρη. Κι αὐτός, ἄλλωστε, δέν μπορούσε νά ἔχει καθαρή εἰκόνα καί κάθε τόσο ἄπλωνε τό χέρι του γιά νά καθαρίζει τά μάτια του ἀπό τό ἀλμυρό νερό.

Τώρα πιά βρισκόμασταν στό πέλαγος καί θά ἔπρεπε ὑποχρεωτικά νά τό διασχίσουμε, προκειμένου νά φτάσουμε στήν ἀπέναντι ἀκτή. Ἐκεῖ ὑποψιαζόμουν ὅτι βρισκόταν ὁ τελικός σταθμός τοῦ προορισμοῦ μας. Ἄρχισα νά ἀνησυχῶ. Ἡ μόνη καταφυγή σέ τέτοιες στιγμές εἶναι ἡ προσευχή. Ἔψαλα τήν Παράκληση στήν Παναγία μας, πιστεύοντας ὅτι δέν θά μᾶς ἀφήσει

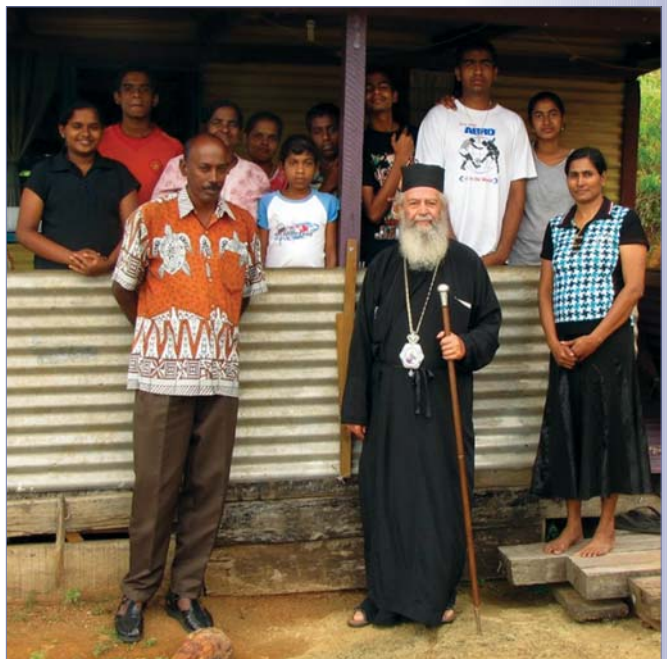
ἀπροστάτευτους. «Πρός τίνα καταφύγω ἄλλην Ἀγνήν; Ποῦ προσδράμω λοιπόν καί σωθήσομαι, πού πορευθῶ; Ποίαν δέ ἐφεύρω καταφυγήν;».

Μετά ἀπό ὑπεράνθρωπη προσπάθεια, πλησιάσαμε στήν παραλία. Οὔτε λιμάνι, οὔτε χωριό. Χρειάστηκε νά περάσουμε πολλούς ἀκόμη κάβους γιά νά ἀκούσουμε ἀπό τήν πρεσβυτέρα Λυδία, ὅτι πίσω ἀπό τόν ἐπόμενο κάβο βρισκόταν τό χωριό. Τελικά δέν ἦταν αὐτό ἀλλά τό μεθεπόμενο.

Μετά ἀπό τέσσερις ὥρες πάλης μέ τά κύματα, φτάσαμε στόν προορισμό τοῦ ταξιδιοῦ μας. Βγήκαμε ἀπό τή βάρκα καί μισοκοιμπώντας, ἀφοῦ δέν ὑπῆρχε οὔτε ἀποβάθρα οὔτε ἔστω κάποιο σανίδι γιά νά πατήσουμε, φτάσαμε στήν ἀκτή. Ἐκεῖ μᾶς περίμενε μιά πεντακάθαρη ἀμμουδιά πού τήν σκέπαζαν βαθύσκια δένδρα.

Αὐτό εἶναι τό χωριό τῆς νεοφώτιστης Σωφρονίας. Νομίζω ὅτι γιά χάρη δική της, τῆς οἰκογενείας της καί τῶν τριακοσίων συγχωριανῶν της, πού μέ ιδιαίτερη χαρά καί τιμῆ μᾶς καλωσόρισαν καί μᾶς φιλοξένησαν, ἄξιζε τόν κόπο νά γίνει αὐτό τό περιπετειώδες ταξίδι. Ἡ Ὁρθοδοξία ἔφτασε καί σέ αὐτό τό ἀπόμερο νησί τοῦ Εἰρηνικοῦ. Ἄς εἶναι δοξασμένο τό ὄνομα τοῦ Κυρίου!

τ ὁ Νέας Ζηλανδίας Ἀμφιλόχιος

Οσοι διακονούμε την ιεραποστολική προσπάθεια της Ἐκκλησίας μας στὸν πνευματικό ἀγρό τῆς Μαύρης Ἠπείρου, διαπιστώνουμε ὅτι οἱ Ἀφρικανοὶ ἀδελφοί μας ἔχουν βαθιές πνευματικές ἀναζητήσεις. Ἐπιπλέον χαμένοι στὴ σύγχυση τοῦ ἀνιμισμοῦ καὶ τῆς εἰδωλολατρίας κι ἄλλοτε ἀνικανοποιήτοι ἀπὸ αὐτὸ πού τοὺς προσέφεραν οἱ διάφορες «Χριστιανικές» ὁμολογίες κατὰ τὸ παρελθόν, ψάχνουν ἐναγώνια νὰ βροῦν τὴν ἀλήθεια. Ἐμεῖς δὲν κάνουμε τίποτα περισσότερο ἀπὸ τὸ νὰ εὐαγγελιζόμαστε τὸ χαρμόσυνο μήνυμα τῆς Σωτηρίας, ὑπὸ πραγματικά δύσκολες καὶ ἀντίξοες συνθήκες. Καλοῦμαστε, ἀσφαλῶς, νὰ ἀπαντήσουμε καὶ στὶς πολυποικίλες ἀνάγκες ὄλων αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, πού στὶς περισσότερες τῶν περιπτώσεων στεροῦνται ἀκόμη καὶ τὰ πιὸ στοιχειώδη, ὅλα ἐκεῖνα πού γιὰ τίς δικές μας συνήθειες, γιὰ τὸ δικό μας δυτικὸ τρόπο ζωῆς εἶναι ἀπαραίτητα καὶ αὐτονόητα.

Εἶναι ἀληγεῖν ἱστορική πραγματικότητα, γνωστὴ σέ ὄλους μας, ὅτι πολλοὶ καὶ μὲ διάφορους τρόπους ἐκμεταλλεῦθηκαν καὶ συνεχίζουν νὰ ἐκμεταλλεῦονται τὴν Ἀφρική καὶ τοὺς λαοὺς τῆς. Ὅλοζώντανες εἶναι οἱ μνήμες καὶ οἱ ἐπιπτώσεις τῆς ιδέας τῆς ἀποικιοκρατίας πολλῶν δυτικῶν χωρῶν. Ὅπως, ἐπίσης, δυσάρεστες ἀναμνήσεις ἀνακαλεῖ στοὺς ἀνθρώπους καὶ ἡ συμπεριφορά κάποιων «Χριστιανικῶν» ὁμολογιῶν, μιά πραγματικότητα τῆς ὁποίας τίς ἐπώδυνες ἐπιπτώσεις ἀντιμε-

«Χρίεται ἡ δούλη τοῦ Θεοῦ...»

τους νὰ καλύψουν ἔστω καὶ ὑποτυπωδῶς τίς πολλὲς ἀνάγκες τῶν τοπικῶν κοινωνιῶν. Ἡ προσφορά τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας σέ ὅλη τὴν Ἀφρική εἶναι μοναδική σέ τομεῖς ὅπως ἡ ἐκπαίδευση, ἡ υγεία, ἡ μόρφωση καὶ γενικά ἡ πρόνοια. Στὸ Μπουρούντι, γιὰ παράδειγμα, δὲν ὑπάρχει κανένα σύστημα υγείας. Τὰ πολλὰ σοβαρὰ περιστατικά μεταφέρονται στὴν Κένυα ἢ στὴ Νότιο Ἀφρική μὲ ἀποτέλεσμα νὰ χάνεται πολὺτι-

Ἡ Ὁρθοδοξία ἀνοίγει «θύραν πίστεως» σ' ὅλη τὴν Ἀφρική

τωπίζουμε ἔντονα καὶ στὸν μακρινὸ τόπο τῆς ἐπισκοπικῆς μας διακονίας. Ἡ Ἱεραποστολή μας ἀπαντᾷ στὶς μεταφυσικὲς ἀναζητήσεις τῶν Ἀφρικανῶν ἀδελφῶν μας, προσφέροντας τὴ μοναδική, τὴν αἰώνια καὶ ἀνυπέβλητη ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ. Μὲ τὴ συμπαράσταση καὶ τὴν ὀλόθυμη συνεισφορά τοῦ ἀπλοῦ Ὁρθόδοξου λαοῦ, προσπαθεῖ μὲ κάθε τρόπο καὶ μέσο νὰ ἀφυγκραστεῖ καὶ νὰ ἀπαλύνει τὸν πόνο καὶ τίς βιοτικές ἀνάγκες τῶν ἀνθρώπων πού προσφεύγουν σ' αὐτὴν.

Τὰ περισσότερα ἀφρικανικά κράτη ἀντιμετωπίζουν μὲ θετικὸ τρόπο τίς προσπάθειες τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Σέ πολλὲς περιπτώσεις, μὲ ἔμμεσο ἢ ἀκόμη καὶ ἄμεσο τρόπο, ἀναγνωρίζουν τὴν πλήρη ἀδυναμία

μοσ χρόνος, ἐνῶ ἐλάχιστοι εἶναι ἐκεῖνοι πού ἔχουν τὴν οικονομική δυνατότητα γιὰ κάτι τέτοιο. Ἐπίσης, τὸ Κράτος δὲν μπορεῖ νὰ καλύψει τίς ἀνάγκες τῆς ἐκπαίδευσης λόγω τῆς δεινῆς οικονομικῆς κατάστασης καὶ ἔτσι ὁ ἀναλφαβητισμὸς βρίσκεται σέ ἀξιοπαρατήρητα ὑψηλά ἐπίπεδα. Ἡ κατάσταση στὸ Ἀνατολικὸ Κονγκό, ἐξαιτίας τοῦ ἀνταρτοπολέμου, πού βρίσκεται ἀκόμη σέ ἐξέλιξη, εἶναι ἰδιάζουσα καὶ πολὺ ρευστή.

Ὅλοι περιμένουν ἀπὸ τὴν Ἱεραποστολή, γι' αὐτὸ κι ἐμεῖς καταβάλλουμε κάθε δυνατὴ προσπάθεια ἔτσι ὥστε νὰ συμβάλῃουμε στὴν ἀνακούφιση τῶν παντοειδῶν ἀναγκῶν τῶν ἀνθρώπων, ἀνεξαιρέτως ἂν εἶναι μέλη τῆς Ἐκκλησίας μας ἢ ὄχι. Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρου-

με ότι με ευθύνη της Έπισκοπής μας λειτουργούν σχολεία στο Ίεραποστολικό Κέντρο του Άγιου Βασιλείου της Ούβιρας, στο Ανατολικό Κονγκό, όπου στα Νηπιαγωγεία φοιτούν 150 μαθητές, ενώ στα τμήματα των Δημοτικών 450 μαθητές. Επίσης, έχουμε αναλάβει τη λειτουργία σχολικών συγκροτημάτων στην πόλη Μπουραμάτα, όπου συνολικά φοιτούν 1.600 μαθητές. Χορηγούμε σχολικές ύποτροφίες σε 60 μαθητές, σπουδαστές και φοιτητές. Στους μαθητές των σχολικών μονάδων μας προσφέρουμε όλα τα είδη σχολικής χρήσης. Συντηρούμε μπότερες τις οποίες είτε έχουν εγκαταλείψει οι σύζυγοί τους, είτε έχουν πεθάνει. Φροντίζουμε για την παροχή φαρμάκων και εμβολίων καθώς και για την εβδομαδιαία διανομή τροφίμων σε 250 παντελώς άπορα άτομα. Ακόμη, διανέμουμε φαγητό στην προσφυγική περιοχή της Γκαγκάρας. Γεύματα προσφέρουμε και στους κρατούμενους των Αστυνομικών και Δικαστικών Φυλακών του Μπουρούντι.

Πρόσφατα ζήσαμε ένα μοναδικής σημασίας γεγονός για τη ζωή και τό μέλλον της τοπικής μας Έκκλησίας. Μετά από συντονισμένες ενέργειες της Έπισκοπής μας, αλλά και δύο πρώην Προτεσταντών παστόρων, Ρουαντέζων στην καταγωγή, οι οποίοι έγιναν Όρθόδοξοι πρό ενός έτους, η Κυβέρνηση της Ρουάντας προχώρη-

«... τῶν γάρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν»

σε στην επίσημη αναγνώριση της Όρθόδοξης Έκκλησίας. Σύντομα θα αρχίσει και η κατήχηση 400 ατόμων, πρώην μελών τοπικής προτεσταντικής «Έκκλησίας», οι οποίοι εξέφρασαν επίμονα την επιθυμία τους να γίνουν μέλη της Μιάς, Άγίας Καθολικής και Άποστολικής Έκκλησίας. Αυτόι θα αποτελέσουν την πρώτη Όρθόδοξη κοινότητα, σε μιά χώρα πολυβασανισμένη και αιματοβαμμένη κυριολεκτικά, λόγω του σκληρού και άνηλεου έμφυλίου πολέμου.

Η Ρουάντα είναι ένα μικρό κράτος, ακριβώς κάτω από τον Ίσημερινό, έκτασως μόλις 26.338 τετρ. χιλμ., με 10.473.282 κατοίκους που δυστυχώς δεν ξεχνούν τις τραγικές ήμέρες που έζησαν στο πρόσφατο παρελθόν. Η χώρα έγινε γνωστή τό 1994 από τη γενοκτονία στη διάρκεια της οποίας σφαγιάστηκαν 800.000 άνθρωποι, οι περισσότεροι από αυτούς μέσα σε ναούς, που σήμερα αποτελούν μνημεία της γενοκτονίας. Η αναγνώριση της Όρθόδοξης Έκκλησίας αποτελεί σημαντικό γεγονός, κι αυτό γιατί η Ρουάντα είναι γενικώς επιφυλακτική με τους «νεοφερμένους». Στη χώρα δεν υπάρχει τίποτα απολύτως από πλευράς Όρθόδοξης Έκκλησίας. Η Έπισκοπή, προκειμένου να προχωρήσει στη δημιουργία του πρώτου Ίεραποστολικού Κέντρου, ήδη, προέβη στις διαδικασίες για την απόκτηση συγκεκριμένου οικοπέδου που βρίσκεται σε απόσταση 13 χιλιομέτρων από τό Κιγκάλι, την πρωτεύουσα της Ρουάντας.

Προσευχόμαστε η Χάρις του Κυρίου να κατευθύνει τά βήματα της ταπεινής ιεραποστολικής μας προσπάθειας στις έσχατιές του κόσμου, προκειμένου να άκουσεί ο σωτήριος λόγος του Χριστού. Όπου και να βρεθούμε, παρά τίς δυσκολίες, η δεκτικότητα αυτών των πολυβασανισμένων άπλοϊκών ανθρώπων, ο ένθουσιασμός τους και τά ένθαρρυντικά άποτελέσματα της σποράς του Εύαγγελικού λόγου, επιβεβαιώνουν κάθε στιγμή μέσα μας εκείνο που μετέφεραν στην Έκκλησία της Αντιόχειας οι άγιοι Άπόστολοι Παύλος και Βαρνάβας μετά την πρώτη τους περιοδεία, ότι ο Θεός «ήνοιξε τοίς έθνεσι θύραν πίστεως» (Πράξ. ιε΄ 4).

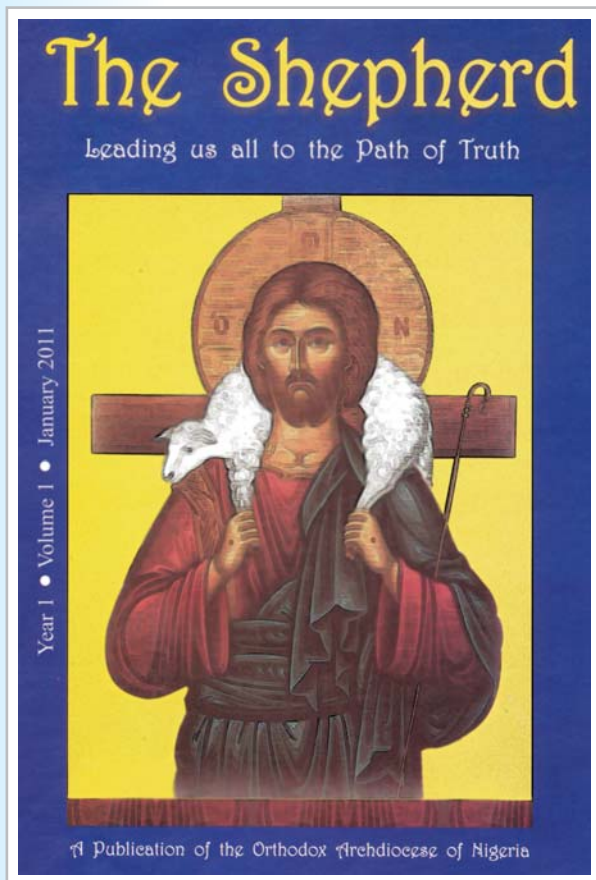
† ο Μπουρούντι και Ρουάντας Σάββας

Ο ΠΟΙΜΗΝ

Ἄοηγός μας

στήν όδό

τῆς Ἀλήθειας

Τόν Ἰανουάριο τοῦ 2011 κυκλοφόρησε στήν Νιγηρία τό πρῶτο τεῦχος τοῦ νέου περιοδικοῦ τῆς Ἱερ. Μητροπόλεως Νιγηρίας μέ τόν τίτλο: “Ο ΠΟΙΜΗΝ” –Ἄοηγός μας στήν όδό τῆς Ἀλήθειας–. Ὑπεύθυνος έκδοσης: Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νιγηρίας κ. Ἀλέξανδρος. Μέλη τῆς έκδοτικῆς ἐπιτροπῆς εἶναι ἱερεῖς καί λαϊκά μέλη τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τῆς Νιγηρίας.

Ἐφουηλίζοντας αὐτό τό περιοδικό σταθήκαμε στά περιεχόμενά του καί διαπιστώσαμε ότι πράγματι μπορεί νά γίνει ἕνας “Ἄοηγός στήν όδό τῆς Ἀλήθειας”. Ἀναφέρουμε μερικά ἀπ’ όσα γράφονται στό εἰσαγωγικό σημείωμα: «Ὁ σύγχρονος πολιτισμός, πού τόσο γρήγορα ἐξαπλώνεται σέ όλο τόν κόσμο, ἐπηρεάζει πολὺ καί βαθιά τούς κατοίκους τῆς Νιγηρίας καί ἀλλιάζει τό ἦθος καί τό βίωμα τῶν ἰθαγενῶν. Τά μέσα ἐνημέρωσης (περιοδικά, ραδιόφωνο, τηλεόραση κ.λπ.) ἔχουν μπεῖ παντοῦ σάν «μοηισμένους ἀέρας», ἀλλοιώνουν τούς πάντες καί τά πάντα. Ἐπηρεάζουν δέ έντονα καί τήν Ὁρθόδοξη Χριστιανική Πίστη καί μέ τά κηρύγματα καί τίς διδασκαλίες τους παραμορφώνουν τά Ὁρθόδοξα δόγματα τῆς Ἐκκλησίας καί ἀποπροσανατολίζουν τούς πιστούς. Ἐχουν δημιουργήσει ἀναστάτωση, ἀμφιβολίες καί πολλοί παρασύρονται ἀπ’ όσα ἀκούνε στό ραδιόφωνο καί βλέπουν στήν τηλεόραση μέ ἀποτέλεσμα νά ἐγκαταλείπουν τήν σωστή πίστη τους.

Ὡς Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί αισθανθήκαμε έντονα τήν ἀνάγκη νά ἀντιδράσουμε σ’ αὐτές τίς ἀλλοηόροσαήλες ἰδέες, καί όπως στό παρελθόν σέ παρόμοιες περιστάσεις ἔκαναν οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, νά ὑποστηρίζουμε τήν πίστη μας καί νά τήν διατηρήσουμε ἀνόθευτη ἀπό κάθε εἶδους αἰρετική καί ἀπατηλή διδασκαλία. Ἀκριβῶς γιά τόν λόγο αὐτόν ἀποφασίσαμε νά προχωρήσουμε στήν έκδοση αὐτοῦ τοῦ περιοδικοῦ ὥστε νά παρουσιάσουμε ἐκτενέστερα τή βαθιά πίστη τῆς Ἐκκλησίας μας στά μέλη της, στίς οικογένειές τους καί στήν εὐρύτερη κοινωλία».

Ἀκολουθῶς δημοσιεύουμε ἕνα ἀπό τά ἄρθρα τοῦ Περιοδικοῦ «Ο ΠΟΙΜΗΝ –Ἄοηγός μας στήν όδό τῆς Ἀλήθειας», συγγραφέας τοῦ όποῖου εἶναι ὁ π. Βενιαμίν Ἐζέμε.

Ἡ νεοηαία στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία

Τό πολυτιμότερο δῶρο τῆς κοινωλίας στίς ἐπερχόμενες γενιές εἶναι ἡ ἀμιγῆς παράδοση τῆς κληρονομιάς, τῶν ἀξιών καί τῆς θρησκευτικῆς πίστες. Τό μέλλον κάθε θεσμοῦ τῆς κοινωλίας ἐξαρτᾶται ἀπό τό ἂν οἱ ὑπεύ-

θυνοί έχουν φροντίσει να περάσουν αναηλιόωτες τις άξιες στην επερχόμενη νεολαία. Η νεολαία είναι η ζωή και το μέλλον κάθε κοινωνίας. «Χωρίς τους νέους η κοινωνία είναι καταδικασμένη σε παρακμή και θάνατο».

Η Έκκλησία περιλαμβάνει άνδρες, γυναίκες, παιδιά που αποτελούν τα στρατεύσιμα μέλη του Σώματος του Χριστού, δηλ. της Έκκλησίας. Όλα δέ τα μέλη, ανεξαιρέτως, είναι απαραίτητα για τη ζωή και την πορεία της Ορθόδοξης Έκκλησίας, αλλά στους νέους δίνεται μία μοναδική προσοχή καθώς αυτοί είναι οι συνεχιστές της Ορθοδοξίας στη χώρα μας. Αυτό είναι μία αδιάσπαστη αλήθεια που όλοι οφείλουμε να τη δεχτούμε και να την υπηρετήσουμε. Να βοηθήσουμε με κάθε τρόπο τους νέους, που είναι το μέλλον της Έκκλησίας, να βαδίζουν συνειδητά την όρθη οδό ώστε να αναδειχθούν πιστά και ενεργά μέλη της Ορθόδοξης Έκκλησίας.

Παρατηρείται όμως σε πολλές από τις ένορίες της Αρχιεπισκοπής μας ότι οι γονείς, και λιπαί που το λέω αυτό, δεν προσπαθούν όσο πρέπει να ενθαρρύνουν τα παιδιά τους να μένουν πιστά στην Ορθόδοξη Έκκλησία. Πολλές φορές προτιμούν να είναι οι ίδιοι Ορθόδοξοι Χριστιανοί ενώ τα παιδιά τους, αγόρια ή κορίτσια, γίνονται Ρωμαιοκαθολικοί, Αγγλικοί ή Προτεστάντες και μερικοί ανήκουν σε όλα τα γνωστά αιρετικά δόγματα. Αυτό φυσικά δεν συνιστά μία υγιή και αρμονική οικογενειακή ζωή, έφ' όσον δεν υπάρχει μία ένιαία θρησκευτική πίστη στην οικογένεια.

Θά θέλαμε να απευθύνουμε θερμή έκκληση στους αγαπητούς γονείς να μην αμελούν να ενθαρρύνουν τα παιδιά τους να μένουν σταθερά στην πίστη τους και να λατρεύουν τον Θεό στην Ορθόδοξη Έκκλησία μαζί τους. Αυτό, νομίζουμε, θά φέρει ειρήνη και ένότητα στην οικογένεια και έτσι όλα τα μέλη της θά είναι μέλη του Σώματος του Χριστού, έχοντας κοινή πίστη και συμμετέχοντας όλοι εν αρμονία, στη λατρεία του Θεού.

Ένα άλλο σημείο, που θά θέλαμε να αναφέρουμε, είναι η ποιμαντική φροντίδα των νέων από τον ιερέα της ένορίας. Το επίπεδο της ποιμαντικής φροντίδας του ιερέως για τους νέους της ένορίας του, έχει μεγάλη σημασία για την πνευματική ανάπτυξη και ένότητα της ίδιας της ένορίας. Έχουμε παρατηρήσει ότι οι περισσότεροι από τους ιερείς, που είναι υπεύθυνοι για τις ένορίες, δίνουν πολύ λίγη ή καθόλου προσοχή στις δραστηριότητες των νέων της ένορίας τους. Αυτή η άδιαφορία είναι η αιτία ειδικά της έλλειψης πνευματικής ζωής και γνώσης της Ορθόδοξης Πίστεως στους νέους. Οι ιερείς αυτοί αμελούν έντελώς να εκπαιδεύσουν τους νέους που είναι το μέλλον της Ορθοδοξίας, να τους διδάξουν την πίστη και το ήθος της Μιάς, Αγίας και Αποστολικής Έκκλησίας.

Πρόσφατα, ένας νέος που ήταν μέλος της «Ένωσης Ορθόδοξων Νέων», έγκατέλειψε την Ορθόδοξη Έκκλησία και πήγε

σε μία Προτεσταντική Οργάνωση γιατί η κοπέλα που παντρεύτηκε τον έπεισε να ακολουθήσει τη δική της πίστη. Ο ίδιος δεν ήταν τόσο δυνατός ώστε να υπερασπιστεί την πίστη και τα δόγματα της Ορθόδοξης Έκκλησίας και να μείνει πιστός σ' αυτά. Έτσι τ' έγκατέλειψε για να ακολουθήσει άλλη πίστη.

Μία άλλη περίπτωση όπου φαίνεται καθαρά ότι πολλοί από τους νέους των «Ένώσεων Ορθόδοξων Νέων», είναι απληροφόρητοι ως προς την Ορθόδοξη πίστη της Έκκλησίας, είναι το θέμα της πολυγαμίας. Νομίζουν ότι, τό να έχει κανείς περισσότερες από μία σύζυγο, είναι νόμιμο και αποδεκτό από την Ορθόδοξη Έκκλησία. Όμως στην πραγματικότητα η Έκκλησία μας απορρίπτει παντελώς κάτι τέτοιο και εύλογα μόνο τό γάμο ενός άνδρα και μιάς γυναίκας.

As μ'ς επιτραπεί να υπενθυμίσουμε στους κληρικούς μας ότι πρέπει να λάβουν σοβαρά υπόψη τους αυτά τ' θέματα και να αναλάβουν υπεύθυνα την οργάνωση της κατήχησης των πιστών μελών της Έκκλησίας και ιδιαίτερα των νέων, στα θέματα της Ορθόδοξης Πίστεως, της Λατρείας και των ιερών Μυστηρίων. Αυτή η αποστολή είναι εξαιρετικά σοβαρή και θά χρειασθεί αρκετός χρόνος για τόν καταρισμό των νέων μας ώστε να άντέχουν στίς προκλήσεις της κοινωνίας σε θέματα πίστης και να έτοιμαστούν να άντιμετωπίσουν τίς πολλές και ποικίλες άντιξοότητες στή ζωή τους.

Σήμερα στή χώρα μας έχουμε άμέτρητα αιρετικά δόγματα τό όποια η Ορθοδοξία πρέπει να άντιμετωπίσει και να επικρατήσει. Ακριβώς γι' αυτό οι ιερείς μας πρέπει να προσπαθήσουν, όσο μπορούν περισσότερο, ώστε να προλάβουν έγκαιρως κάθε παρέκκλιση και να αναλάβουν την εύθνη ενίσχυση των νέων μας. Είναι άνάγκη οι ιερείς να οργάνωσουν συστηματικά συναντήσεις των νέων της Αρχιεπισκοπής μας, με σκοπό την κατήχηση (διδασκαλία) σε θέματα που άφορούν τό μυστήρια της Ορθόδοξης Έκκλησίας και κυρίως του γάμου ώστε με κάθε τρόπο να άποφεύγεται η πολυγαμία και κάθε σχετική παρεκτροπή. Στίς συναντήσεις δέ αυτές να δίνεται η εύκαιρία στους νέους να εκφράζουν τίς άπορίες τους και τίς άμφιβολίες που τυχόν έχουν στα θέματα της πίστης και κυρίως της μυστηριακής ζωής τους, ώστε να γνωρίσουν την Ορθοδοξία εις βάθος και να την βιώσουν ειλικρινά και σταθερά.

Τέλος θά ήθελα να πώ ότι, άν αυτές οι λίγες σκέψεις μου γίνουν έγκαιρα δεκτές, θά χρειαστεί μεγάλη προσπάθεια ώστε να ενισχυθούν και να έδραιωθούν στην πίστη τους οι νέοι μας. Έτσι, άναμφίβολα, θά έδραιωθεί η «Ένωση Ορθόδοξων Νέων» (Ε.Ο.Ν.) στή Νιγηρία και ενισχυόμενη θά άνδρωθεί και θά άποβεί ένα ζωντανό σώμα της Ορθόδοξης Έκκλησίας.

Ἑρώτηση:

Ἐπιτρέπεται ἓνας χριστιανός ὀρθόδοξος νά νυμφευτεῖ μία ἀλλόθρησκη ἢ ἑτερόδοξη γυναίκα, δεδομένου ὅτι στίς ἱεραποστολικές χώρες δέν υπάρχουν πολλῆς ὀρθόδοξης γυναῖκες; Καί τό ἀντίθετο;

Ἀπάντηση:

Ἐν πρώτοις πρέπει νά διευκρινίσουμε ὅτι δέν μιλάμε γιά τό ἀντρόγυνο πού ἔχει παντρευτεῖ προτοῦ νά γίνει ὁ ἓνας χριστιανός. Γιατί σ' αὐτήν τήν περίπτωση ἰσχύουν αὐτά πού ἔχει γράψει ὁ ἀπόστολος Παῦλος στήν Α' Πρὸς Κορινθίους ἐπιστολή: «Εἴ τις ἀδελφός γυναίκα ἔχει ἄπιστον, καί αὐτή συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μή ἀφίετω αὐτήν» (Α' Κορ. 7,12). Καί τό ἀντίθετο· ἐάν συγκατανεύει ὁ ἄντρας νά μένει μέ τήν πιστή γυναίκα του, νά μή χωρίζουν (Α' Κορ. 7,13).

Ἀντιθέτως στήν περίπτωση πού ὁ ἓνας ἀπό τοὺς δύο ἔχει βαφτιστεῖ χριστιανός καί ὁ ἄλλος συνεχίζει νά εἶναι ἄπιστος ἢ ἑτερόδοξος ἢ τέλεση γάμου μεταξύ τους δέν εἶναι ἐπιτρεπτή, εἶναι προβληματική. Γιά τήν περίπτωση αὐτή ἰσχύουν οἱ κανόνες ἰδ' τῆς Δ' Οἰκουμ. Συνόδου, οβ' τῆς Πενθέκτης Οἰκουμ. Συνόδου, ι' καί ἡ' Λαοδικείας καί κα'/κθ' Καρθαγένης. Ὁ πρῶτος ἐξ αὐτῶν ἀπαγορεύει τή σύναψη γάμου «αἰρετικῶ, ἢ Ἰουδαίῳ, ἢ Ἑλληνι, εἰ μή ἄρα (=ἐκτός ἐάν) ἐπαγγέλιτο μετατίθεσθαι εἰς τήν ὀρθόδοξον πίστιν τό συναπτόμενον πρόσωπον τῷ Ὄρθόδοξῳ». Παρόμοια ὀρίζουν καί οἱ ἄλλοι κανόνες. Ὁ οβ' μάλιστα τῆς Πενθέκτης Οἰκουμ. Συνόδου προσθέτει: «Οὐ γάρ χρή τά ἄμικτα μιγνῦναι, οὐδέ τῷ προβάτῳ ἡύκον συμπλέκεσθαι».

Ἴσως προβάλλει κάποιος ἐνιστάμενος ἐντόνως τό ἐρώτημα: Γιατί αὐτή ἡ ἀντιμετώπιση; Ἴσως ἐπιχειρήσουμε νά (μετα)δώσουμε μία πειστική ἐξήγηση: Εἶχαμε καί σέ παλαιότερο νομοκανονικό σημείωμα («Τί προσφέρει τό μυστήριον τοῦ γάμου στίς "σκλαβωμένες" ἰθαγενεῖς γυναῖκες», στό «Πάντα τά Ἑθνη», τεύχ. 89, Ἰαν. - Μάρτ.

2004, σελ. 24 ἐξ. Πρβλ. καί Παν. Μπούμπη, Νομοκανονικές ἀπαντήσεις, τόμ. Β', Ἀθήναι 2010, σελ. 31 ἐξ.) γράψει: Ἡ γυναίκα ἢ ὁποῖα παντρεύεται μέ τήν τέλεση τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου στήν Ὄρθόδοξη Χριστιανική Ἐκκλησία ἀποκτᾷ τήν ἐν Χριστῷ ἐλευθερία καί ἔναντι τοῦ ἀνδρός τῆς ἀκόμη. Εἶχαμε ἐπισημάνει ὅτι μέ τό μυστήριον αὐτό ἀναγεννᾶται ὁ θεσμός τοῦ γάμου. Τίθενται οἱ βάσεις, ὥστε ἡ σχέση τοῦ ἀντρόγυνου νά ἐπανέλθει στήν πρό τῆς πτώσεως τῶν πρωτοπλάστων κατάστασιν τῆς ὁμοτιμίας καί τῆς ἀλληλοβοηθείας, τῆς ἀλληλοεξαρτήσεως καί συνεργασίας. Πρβλ. τοὺς λόγους τοῦ Δημιουργοῦ στή Γέν. 1,26-29 καί 2,18-25. Μέ τό μυστήριον αὐτό τίθενται οἱ βάσεις, ἀλλὰ καί παρέχεται ἡ χάρις καί ἡ εὐλογία καί ἡ βοήθεια τοῦ Θεοῦ διά τῆς Ἐκκλησίας, ὥστε νά ἐπικρατεῖ ἡ γνήσια ἀγάπη μεταξύ τῶν συζύγων μακριά ἀπό κάθε τάση ἐπικρατήσεως ἢ ὑποδομηλώσεως τοῦ ἐνός ἀπό τόν ἄλλο.

Καί εἶναι ἀπαραίτητη ἡ τέλεση τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου, γιατί δυστυχῶς μέ τήν πτώση τοῦ ἀνθρώπου καί τή διατάραξη τῶν σχέσεων καί μεταξύ τοῦ ἀντρόγυνου ἐπῆλθε ἀνατροπή τῆς φυσικῆς καί θείας τάξεως: Ὁ ἄντρας θέλησε ἢ καί θέλει νά κυριαρχεῖ στή γυναίκα (του) καί νά τῆς ἐπιβάλλῃ τή δική του θέληση, τό δικό του νόμο ἀκόμη καί διά τῆς σωματικῆς του ὑπεροχῆς καί διά τῆς βίας. Πρβλ. τό χωρίον Γέν. 3,16: «Καί αὐτός σου κυριεύσει». Μέ τό μυστήριον τοῦ γάμου καταργοῦνται αὐτά τά ἀνθρώπινα θελήματα καί οἱ πολλῆς φορές ἀπάνθρωποι νόμοι καί οἱ σχέσεις τοῦ ἀντρόγυνου τίθενται κάτω

ἀπό τή σκέπη τοῦ Θεοῦ, κάτω ἀπό τό θέλημά Του, κάτω ἀπό τίς ἐντολές καί τοὺς κανόνες Του. Πρβλ. Ἐφεσ. 5,21-32.

Γιά νά γίνεται ὁμως αὐτό, πρέπει νά τό θέλουν καί τὰ δύο πρόσωπα πού «συνέρχονται εἰς γάμου κοινωνίαν». Καί γιά νά τό θέλουν, πρέπει καί νά γνωρίζουν τό θέλημά Του. Καί γιά νά τό γνωρίζουν πρέπει νά ἀνήκουν στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ἡ ὁποία καί μέ τό μυστήριο τοῦ γάμου παρέχει τή χάρη τῆς, γιά νά εὐοδοῦνται οἱ ἀγαθές αὐτές σχέσεις ὑποτασσόμενοι στό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Καί γιά νά ἀνήκουν στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, πρέπει νά ἔχουν δεχτεῖ τό βάπτισμα, τό ὁποῖο ἀναγεννᾷ ξεχωριστά καί τόν κάθε ἄνθρωπο ἀπαλλοτρίωνόντάς τον ἀπό τήν προπατορική ἁμαρτία καί τίς δυσάρεστες συνέπειές τῆς ἐπάνω του.

Τίθεται, λοιπόν, τό ἐρώτημα, πῶς μπορεῖ νά δεχτεῖ ἓνας μή Ὁρθόδοξος Χριστιανός νά τηρεῖ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί τίς ἐντολές Του πού ἔχουν σχέση μέ τό γάμο καί τήν κοινωνία μεταξύ τοῦ ἄντρα καί τῆς γυναίκας, ἐφ' ὅσον προηγουμένως δέν ἔχει ἐνταχθεῖ στήν Ἐκκλησία αὐτή καί δέν ἔχει γνωρίσει ἢ ἀποδεχτεῖ τή διδασκαλία τῆς οὔτε γιά τήν προσωπική του ἀναγέννηση; Πῶς μπορεῖ ἐπομένως καί οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων καί ἡ Ἐκκλησία νά δεχτεῖ ἓνα τέτοιο μεικτό ἢ μᾶλλον ἄμικτο καί ἀλλόκοτο γάμο, ἐφ' ὅσον ὁ ἓνας ἀπό τοὺς δύο συζύγους ἐκ προοιμίου δέν θέλει νά ἀκολουθεῖ τίς περί συμβιώσεως τοῦ ἀντρόγυνου ἀρχές καί διατάξεις τῆς; Ἀλλήλας βεβαίως τό ζήτημα, ἐάν ὁ ἀλλόπιστος ἢ ἑτερόδοξος ὑποσχεθεῖ ὅτι θά μετατεθεῖ στό χριστιανικό κόσμο, στήν ὀρθόδοξη πίστη καί πράξη. Ἀλλήλας, πῶς μπορεῖ ἡ Ἐκκλησία νά ἐμπιστευτεῖ τή συγκατοίκηση ἑνός «προβάτου» τῆς μέ ἓνα «ἡλύκο»; Γι' αὐτό δέν πρέπει νά παραξενεύονται ἢ νά δυσανασχετοῦν οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοί μέ τοὺς κανόνες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι ἀποτρέπουν ἢ καί ἀπαγορεύουν τή σύναψη τέτοιων μεικτῶν γάμων.

Ἴσως ἀντιτείνει κάποιος: Γιατί ὡστόσο ἡ Ἐκκλησία σήμερα ἐπιτρέπει τό γάμο μεταξύ ἑνός Ὁρθόδοξου καί μιᾶς Ρωμαιοκαθολικῆς; ἢ καί τό ἀντίθετο; (ἢ γιατί ὁ Πάπας Ρώμης ἐπέτρεψε στοὺς Ρωμαιοκαθολικούς νά κάνουν τό γάμο τους μέ ἓνα Ὁρθόδοξο μόνο μέ τό ὀρθόδοξο δόγμα καί δέν τοὺς ἐπιβάλλει τήν τέλεση καί τῆς δικῆς τους ἱεροτελεστίας τοῦ γάμου;) Στό σημεῖο αὐτό πρέπει ἐκτός τῶν ἀλλῶν νά λάβουμε ὑπόψη μας καί τό ἐξῆς βασικό: Ὅτι ἐπιτρέπεται αὐτός ὁ γάμος, ἔστω «κατ' οἰκονομίαν», γιατί ἡ δογματικο-κανονική διδασκαλία καί τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν περί τοῦ γάμου εἶναι κατά βάση ἡ διδασκαλία τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί τῶν ἱερῶν κανόνων καί μάλιστα σέ ὀρισμένα σημεῖα θά λέγαμε ὅτι εἶναι πιό πιστή –πιό αὐστηρή– ἀπό τήν πρακτική τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, ὅπως στή (διά)ληψη τοῦ γάμου μέ τό διαζύγιο. Ἐπομένως στήν περίπτωση αὐτοῦ τοῦ μεικτοῦ γάμου τό ἀντρόγυνο θά ἔχει ὡς βάση συνεννοήσεως του αὐτές τίς διατάξεις, τίς βιβλικές ἢ κανονικές, ὥστε νά προάγεται στήν οἰκογενειακή καί προσωπική του ζωή.

Μετά ἀπ' αὐτά νομίζουμε ὅτι γίνεται κατανοητό, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει καί ἡ καλή διάθεση, γιατί ἡ Ἐκκλησία δέν ἐπιτρέπει σ' ἓνα Ὁρθόδοξο Χριστιανό νά παίρνει ὡς σύζυγο ἓνα, τό ὁποιοδήποτε, ἀλλόθρησκο ἢ ἑτερόδοξο πρόσωπο, ἀλλήλας ἀντιθέτως ὑποδεικνύει μέ τοὺς κανόνες τῆς καί θέτει αὐτούς τοὺς ὅρους καί τίς προϋποθέσεις γιά μιᾶ ἐπιτυχημένη συμβίωση τοῦ ἀντρόγυνου.

Περαιτέρω θά προσθέταμε πῶς μέ τίς ἀνωτέρω ἐξηγήσεις γίνεται ἀντιληπτό ὅτι καί στό θέμα αὐτοῦ τοῦ γάμου οἱ κανόνες ἔχουν μεγάλη σχέση καί μέ τή δογματική διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας καί δέν εἶναι ἀπλῆς διοικητικές ἢ νομικιστικές διατάξεις. Πίσω ἀπό τοὺς κανόνες ὑπάρχει καί τό σχετικό δογματικό ὑπόβαθρο.

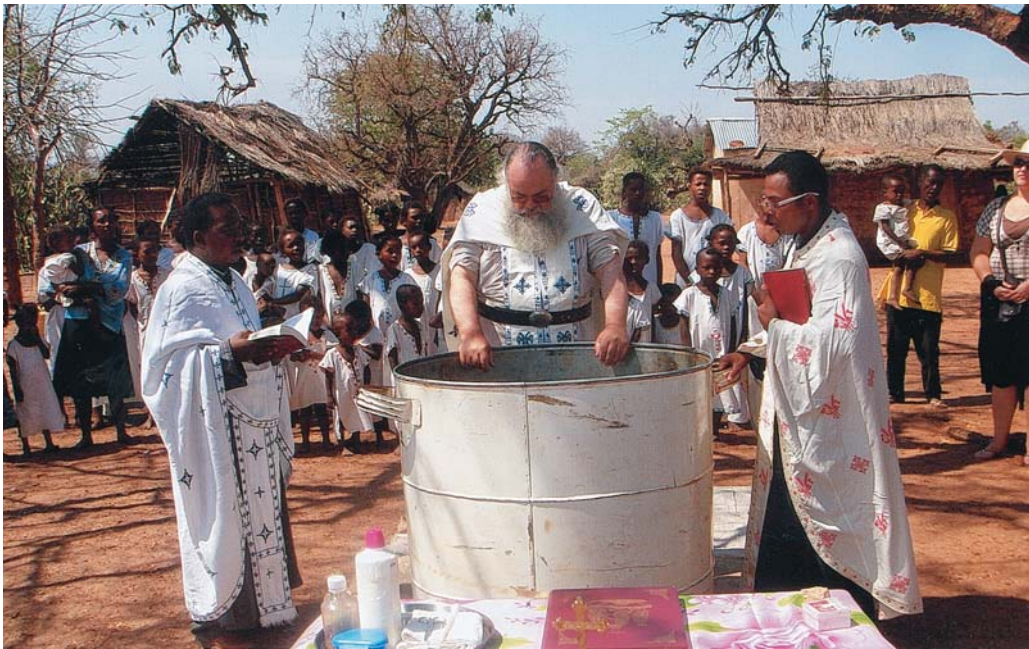
Παν. Ἰ. Μπούμης

«τῶν δέ μαθητῶν καθὼς νῦν ποιεῖτό τις ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς... ἀδελφοῖς»

(Πράξ. ια΄ 29)

Ἀπὸ 1-1-2011 ἕως 31-3-2011 προσεφέρθηκαν στὸ Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τὰ παρακάτω χρηματικά ποσά γιὰ τὸ Ἱεραποστολικὸ ἔργο ἀπὸ τοὺς:

Ananiadis M. 365,57 • Trizis C. 150 • Vlahos B. & D. 147,96 • Vozaitis T. 146,54 • Ἀγᾶ Ἀ. 50 • Ἀγαθιοπούλου Ἀ. 30 • Ἀγγελόπουλο Π. 30 • Ἀγιοστράτιτ Μ. τοῦ Ἀ. 10 • Ἀδάμου Π. 20 • Ἀδελφίδου Ἐ. 50 • Ἀθανασόπουλο Κ. 20 • Ἀθανασοπούλου Π. 50 • Ἀλεξανδράτο Γ. 200 • Ἀλικάκο Γ. 156,38 • Ἀλμυρό Γ. 10 • Ἀναγνωστοπούλου Ἐ. 400 • Ἀναγνωστοπούλου Ε. 20 • Ἀναστασάκη Ἀ. Κ. 50 • Ἀναστασιάδου Σ. 80 • Ἀνδριανάκη Ν. 10 • Ἀνδριανό Ε. 30 • ΑΝΕΣΠΕΡΟΝ ΦΩΣ 100 • Ἀντωνικόπουλο Ἰ. 50 • Ἀντωνιάδου Σ. 10 • Ἀντωνίου Ε. 30 • Ἀντωνίου Σ.Π. 50 • Ἀντωνόπουλο Κ. 300 • Ἀντωνόπουλο Σ. 30 • Ἀντωνοπούλου Ε. 15 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1504) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 15) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 963) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1047) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 893) 2.500 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 641, 1350, 1387) 1.700 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 455, 1262) 140 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 54) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1316) 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 223) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 13) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1237) 10 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 162) 10 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1380) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 115, 1500) 150 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 136) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 656) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1171) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 659) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 954) 30 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 211) 15 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 610) 800 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1374, 1349) 80 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1672) 300 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 672) 1.000 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1337) 200 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1317) 100 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 551) 80 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 612) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1308) 300 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 788) 80 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 120) 300 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1367) 100 • Ἀνώνυμο (Α.Α. 190) 20 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1639) 500 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1425) 50 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1473) 10 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 119) 300 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1283) 500 • Ἀνώνυμο (Γ.Ε. 1307) 400 • Ἀραμπαζίδου Σ. 300 • Ἀράπικου Ἐ. 10 • Ἀργεῖτη Π. 50 • Ἀργυριάδου Β. 60 • Αὐγερινό Μ. 150 • Αὐγουστῖνο Ν. 30 • Βάθη Σ. 10 • Βαλιάνου Ἀ. 100 • Βαργιάμη Ἐ. 20 • Βασίλα Ἀ. 30 • Βασιλάκη Σ. 200 • Βασιλειάδη Π. 20 • Βασιλοπούλου Σ. 50 • Βασιλοπούλου Σ. 60 • Βαχαδοῦρη Π. 150 • Βαχλᾶ Θ. 20 • Βαϊνᾶ Γ. 240 • Βέττα Γ. 60 • Βιζέγκο Γ. & Α. 50 • Βηλασόπουλο Γ. 20 • Βηλαχιώτη Β. 100 • Βηλαχογιάννη Φ. 20 • Βηλάχου - Φιλιπποπούλου Ἀ. 10 • Βογιατζόγλου Ἐ. 20 • Βοηλονάκη Ἐ. 30 • Βούζαλη Θ. 20 • Βουραζέλη Π. 300 • Βουρνούς Ν. 10 • Γάζου Χ. 20 • Γαργάλη Ν. 200 • Γεωργακοπούλου Α. 50 • Γεωργίου Ἰ. 300 • Γεωργίου Π. 50 • Γεωργοπέλα Ἀ. 10 • Γιαννακό Β. 330 • Γιαννέλου Ἡ. 30 • Γιαννοπούλου Ν. 10 • Γκανασούλη Τ. 50 • Γκότση Χ. 60 • Γκούτρα Δ. 20 • Γηλυκιάτου Ἀ. 50 • Γραμματικοῦ Ἀ. 150 • Γρηγορίου Ἰ. 20 • Γρίβα Β. 60 • Γρίβα Μ. 20 • Γρυδάκη Σ. 40 • Γυαλιστρα Δ. 200 • Γυριτίδου Α. 20 • Γώγου Δ. 100 • Δανιηλίδη Χ. 5 • Δελιατόλα Θ. 30 • Δεληλή Ν. 50 • Δέμελη Θ. 20 • Δερμεντζόγλου Ἀ. 40 • Δημάδη Ἐ. 20 • Δημακάκο Ε. 120 • Δημαράτου Ὡ. 60 • Δημητριάδου Ε. 25 • Δημητρίου Ἀ. 20 • Δημητρίου Ν. 50 • Δημητροπούλου Ν. 100 • Δήμο Χ. 15 • Δημόνασιο Γ. 100 • Διαμαντῆ Γ. 30 • Διαμαντίδου Β. 40 • Διαμαντοπούλου Ἐ. 20 • Δόξα Π. 100 • Δούβρη Ἀ. 10 • Δούση Θ. 50 • Δρακουλάκη Μ. 100 • Δρόσου Β. 20 • Ἐβερκιάδη Β. 50 • Ἐλευθερίου Σ. 20 • Ἐλπιδοφόρο Ἰ. 50 • Ἐξάρχου Φ. 1.067 • Εὐθυμίου Ο. 60 • Εὐσταθίου Δ. 10 • Ζάρρου Μ. 100 • Ζήκο Χ. 1.000 • Ζηλιανάκη Ἐ. 70 • Ζησόπουλο Π. 20 • Ζιῶγα Ε. 100 • Ζωχίου Δ. 50 • Ἡλία Ε. 20 • Ἡλιοπούλου Α. 20 • Ἡσυχαστ. «ΑΓ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΠΑΛΑΜΑΣ» 25 • Ἡσυχαστ. «ΑΓ. ΦΩΤΕΙΝΗΣ» 50 • Ἡσυχαστ. «ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΘΕΟΔΩΡΟΙ» 60 • Θαλασέλη Π. 200 • Θεοδοσιάδη Ε. 35 • Θεοδωράτο Δ. 1.500 • Θεοδωροπούλου Μ. 50 • Θεοδώρου Ἐ. 10 • Θεοδώρου Ἐ. 50 • Ἱεροδιακόνου Ν. Ἀ. 300 • Ἰσταυριόγλου Ἀ. 50 • Καββουρή Ἰ. 400 • Κακαράτζα Ἀ. 50 • Καθηνατζοπούλου Φ. 200 • Καθηλογιάννη Μ. 20 • Καθοσίπη Ἀ. Ε. 20 • Καμπούρη Χ. 50 • Καντᾶ Ν. 100 • Καντιδάκη Ἰ. 60 • Καραγεωργίου Ἰ. 10 • Καραγιάννη Ἀ. 10 • Καραγιάννη Γ. 100 • Καραγιάννη Γ. 30 • Καραγιάννη Λ. 20 • Καραδαλή Σ. 100 • Καραθεοδῶρου Ε. 50 • Καραμπερόπουλο Δ. 100 • Καραμπέτσο Γ. 150 • Καρανάτσιου Ἀ. 20 • Καρατάσου Ἀ. 30 • Καρατσιώλη Β. 15 • Καραφέρη Λ. 50 • Καραϊθανίδου Ἀ. 20 • Καρπουζή Χ. 50 • Καρύδη Ε. 50 • Καστανιώτη Β. 100 • Κατάγα Μ. 20 • Καταχιώτου Μ. 50 • Κατουφᾶ Π. 30 • Κατσάμπα Ἀ. 50 • Κατσαρού Κ. 10 • Κατσαφάνα Γ. 50 • Κατσίκη Ἀ.

Υπαίθριες βαπτίσεις στη Μαδαγασκάρη

30 • Κασιέρη Β. 25 • Κερκυρά Δ. 30 • Κεσκίνη Μ. 50 • Κετσιμπάση Σ. 40 • Κετσιμπάση Χ. Μ. 50 • Κεχαϊδή Αφοι 10 • Κεχαϊδου Μ. 10 • Κηπουρό Χ. 50 • Κηρυτόπουλο Β. 20 • Κληρονόμο Ί. 150 • Κοκκινόφτα Κ. 12 • Κοκολάκη Δ. 40 • Κοντοδήμου Κ. 115 • Κοντοδήμου Φ. 115 • Κοπιτοπούλου Έ. 10 • Κοράκη Ά. 60 • Κοσμά Σ. 50 • Κοτσαρίνη Κ. 20 • Κούγια Α. 40 • Κουκορίκου Χ. 10 • Κουκουράβα Έ. 20 • Κούλη Ά. 20 • Κουλοπούλου Έ. 200 • Κουνιάκη Ί. 100 • Κουτσογιάννη Δ. 100 • Κουτσοδήμα Έ. 10 • Κουτσοκώστα Φ. 100 • Κουτσόπουλο Σ. 40 • Κρενδηρόπουλο Γ. 50 • Κρητικό Γ. 250 • Κτιστάκη Ν. 30 • Κυπριωτάκη Κ. 100 • Κυριαζόπουλο Σ. 50 • Κυριακού Χ. 50 • Κυψέλη Σ. 10 • Κωνσταντίνου Μ. 20 • Κωστή Σ. 100 • Κώτη Ά. 100 • Λαζαρίδου Ά. 100 • Λιάκου Π. 100 • Λιανδράκη Μ. 20 • Λτίνα Μ. 20 • Λοβέρδου Β. 100 • Λουδάρο Έ. 100 • Λούκο Κ. 40 • Λουκοπούλου Ρ. 400 • Λουντζή Α. 300 • Λούρο Γ. 150 • Λοΐζου Σ. Έ. 100 • Λυδία 50 • Λυκούδη Φ. 200 • Λυτροκάπη Ή. 300 • Μακρή Ί. 20 • Μακροπούλου Έ. 200 • Μάλληρη Γ. 25 • Μανίκα Γ. 20 • Μανωλοπούλου Μ.

10 • Μαραγκού Ε. 50 • Μαραντίδη Ή. 50 • Μαργέτη Α. 50 • Μαρινάκη Κ. 15 • Μαρίνου - Ξανθού Ν. 150 • Μαρκαντωνάτο Γ. 200 • Μαρσέλλου Σ. 10 • Μαυρίδη Ά. 80 • Μαυρομάτη Α. 10 • Μαυρουδή Β. 50 • Μελάγιου Ί. 100 • Μηλιώτη Κ. 50 • Μιχαλάκη Ά. 100 • Μονή Άγ. Αναργύρων 50 • Μονή Άγ. Πάντων 50 • Μονή Άγ. Τριάδος 50 • Μονή Ευαγγελισμού 50 • Μονή Μακαριωτίσσης 300 • Μονή Σίμωνος Πέτρου 20 • Μοσχίδου Μ. 300 • Μπακομήτρο Π. 76 • Μπάτογλου Έ. 50 • Μπέλλου Σ. 20 • Μπερντέ Έ. 20 • Μπίκου Φ. 100 • Μπίνα Ά. 145 • Μπινίκο Ν. 50 • Μπιρπανάγο Β. 145 • Μποζόπουλο Κ. 50 • Μπουρνέη Β. 20 • Μπουρσιού Β. 50 • Μπριόλα Ά. 100 • Μυλωνά Ε. Σ. 20 • Μωυσόγλου Ε. 20 • Ναός Άγ. Δημητρίου 50 • Ναός Άγ. Νικολάου Άσπλου Άνιάτων 730 • Ναός Άγίας Σκέπης 400 • Νάτσι Χ. 20 • Νεσλόγλου Μ. 2.000 • Νίκα Π. 100 • Νικητοπούλου Έ. 20 • Νικολάου Γ. 500 • Νικολαΐδη Ά. 10 • Νικολετόπουλο Δ. 30 • Ντάμπαλη Έ. 50 • Νταντάμη Γ. 50 • Ξαπλαντέρη Ό. 100 • Ξυλλαγουρά Π. 50 • Ο.Χ.Ε.Κ. Βύρωνος 200 • Παλαμιώτου Ά. Β. 20 • Παναγιωτίδη Π. 20 • Παναγιώτου

Κ. 10 • Παναγιωτουνάκο Γ. Σ. 50 • Παναγοπούλου Μ. 10 • Πανούση Α. 50 • Πανούση Μ. 100 • Παντελίου Μ. 1.000 • Παντζοπούλου Ά. 50 • Παντογιού Π. 120 • Παπαγεωργίου Β. του Χ. 20 • Παπαγεωργίου Γ. 100 • Παπαγιάννη Γ. 50 • Παπαδιά Μ. 60 • Παπαδόπουλο Θ. 50 • Παπαδόπουλο Ί. 50 • Παπαδοπούλου Ά. 10 • Παπαδοπούλου Ε. 100 • Παπαθανασίου Ά. 150 • Παπακωνσταντίνου Α. 10 • Παπανικολάου Μ. 50 • Παπασταματίου Ά. 20 • Παππά Μ. 30 • Παππά Σ. 100 • Παρασκευά Ν. 25 • Παρασκευόπουλο Κ. 50 • Παρασκευοπούλου Ά. 50 • Πατούνα Έ. 120 • Πατρικαλάκη Χ. Τ. 40 • Παχιαδάκη Μ. 10 • Περόπουλο Χ. 50 • Πέρρα Θ. 20 • Πετροπουλάκη Ά. 50 • Πετρόπουλο Π. 55 • Πλατάκη Ε. 30 • Πλατογιάννη Ί. 50 • Πολίτη Ί. 80 • Ρουμπάνη Χ. 100 • Ρούσσο Ν. 170 • Σακελλήρη Γ. 200 • Σακελληριάδη Π. 50 • Σακιώτη Κ. 50 • Σαμιώτη Π. 50 • Σαράντη Ά. 20 • Σαρμά Φ. 50 • Σαρμπάνη Θ. 60 • Σαρρή Β. 20 • Σαρτζετάκη Ε. 600 • Σεκερτζή Σ. 10 • Σκαλτισοδήμου Μ. 50 • Σκαφίδα Ά. 50 • Σκουλουφιάκη Ε. 100 • Σκουμή Θ. 20 • Σολδάτο Ε. 50 • Σολομωνίδου Ά. 30 • Σπάθη Θ. 25 •

Παράδοση ιατροφαρμακευτικού υλικού στις φυλακές του Mbalmayo

Ἐπανόρθωση

Στό τεύχος μας ἀρ. 117, μιά τεχνική ἀβληψία παρέλειψε μιά φράση ἀπό τήν τρίτη παράγραφο τοῦ ἄρθρου τοῦ κ. Θανάση Παπαθανασίου, «Τό μπρίκι τοῦ Ἡλία Βουλγαράκη» (σ. 11). Δημοσιεύουμε στή συνέχεια τήν ἐν λόγῳ παράγραφο ἀκέραια: «Ἦταν γνωστό ὅτι τό γραφεῖο τοῦ Ἡλία Βουλγαράκη ἦταν ἐκ τῶν πλέον καθοργανωμένων καί ἐξοπλισμένων. Πέρα ἀπό τόν φοβερό «θησαυρό» του (τήν ἀποδεκτικὴν πατερικῆς γραμματείας αἰώνων), ὑπῆρχαν σέ μιά γωνιά ὄλα τά σύνεργα καφενεῖου: ἠλεκτρικό ματάκι, μπρίκι, καφέδες, ζάχαρη, ψυγιάκι, νερό, φλυτζανοκούταλα κ.λπ. Ἀνάμεσα σ' αὐτή τή γωνιά καί τόν μαθητὴ ἐκείνη τή στιγμή παρεμβάλλονταν μόλις δύο μέτρα (πανεύκολο νά δρασκελιστοῦν), παρεμβαλλόταν ὅμως κι ἓνα ἀόρατο τεῖχος (πανδύσκολο νά ὑπερπηδηθεῖ): ἓνα ἐσώψυχο τσίτωμα τοῦ μαθητῆ, λόγῳ τῆς πεποιθησῆς του ὅτι ἡ μετατροπὴ τῶν ὑποψηφίων σέ καφετζήδες τοῦ πάτρωνα, ἀποτελοῦσε σπόρ ἀνυπόφορο. Γιά ἀπάντηση στό ἐρώτημα τοῦ δασκάλου, λοιπόν, ὁ μαθητὴς μούγκρισε μὲν κάτι σάν «ναί», ἀλλὰ μαρμάρωσε. Δέν κινήθηκε πρὸς τό καφενεδάκι, τό ὁποῖο ἐκείνη τή στιγμή ἔπαιρνε μέσα του ἐμβληματικὲς διαστάσεις, γιά τό πῶς ξεκινᾷ ἡ δυσμένεια, γιά τό τί θά χάσεις, γιά τό τί θά σώσεις κ.λπ. καί παρέμεινε μαρμαρωμένος».

Σπανό Τ. 10 • Σπυροπούλου Ἄ. 10 • Σταλάκη Α. 20 • Σταμάτη Ἄ. 25 • Σταματοπούλο Ἄ. 60 • Σταματοπούλου - Ρούσου Ἄ. 60 • Σταυρίδου Μ. 20 • Στέφα Γ. 250 • Στρούμπα Π. 20 • Συμεωνίδου Ἄ. 100 • Συρεγγέλα 50 • Σχολή Ἀπολυτρωτικὴ Ὑπ. Θεοτόκου 800 • Τεληνιάδου Π. 10 • Τζωρτζάκη Π. 50 • Τζώρτζη Μ. 20 • Τόλια Κ. 10 • Τουμπίδη Ἄ. 15 • Τούμπου Χ. 50 • Τριανταφυλλάκη Γ. 35 • Τριανταφυλλοπούλου Μ. 50 • Τριανταφυλλοῦ Ε. 10 • Τριλίβα Χ. 20 • Τσαβού Μ. 100 • Τσακάλη Κ. 50 • Τσαντήλα - Μόκκα Ἄ. 20 • Τσιγαρίδα Ε. 50 • Τσιγγάνο Γ. 50 • Τσικαλᾶ Δ. 30 • Τσίπα Ε. 700 • Τσιχλάκη Ἄ. 20 • Τσοβοῦ Ἄ. 50 • Τσουγκράνη Β. 10 • Τσουτσαῖο Ἡ. 1.000 • Φερμάνη Ἄ. 200 • Φιλίππου Μ. 100 • Φούγια Κ. 200 • Φουριώτη Ἄ. 300 • Φράγκου Χ. 20 • Φώτη Μ. 20 • Χαϊράκη Σ. 10 • Χάληρη Ε. 30 • Χαμουρούδη Λ. 100 • Χαραλαμπίδου Β. 10 • Χάρη Ε. 50 • Χασικό Ν. 50 • Χατζηγεωργίου Μ. 50 • Χατζησταυρίδου Ἄ. 60 • Χριστοφορίδου Ε. 100 • Χρυσάγη Ἄ. 133,35 • Ψαθᾶ Ἄ. 50 • Ψαράκο Μ. 10 • Ψαρουδάκη Π. 150 • Ψαρρᾶ Μ. 100 • Ψιαχογιᾶ Ἄ. 40.

Ἐπιμέλεια: Εὐάγγελος Δ. Ζουρδούμης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Yaoundé Ἐγιον Πάσχα, 2011 † ὁ Καμερούν Γρηγόριος	2
Μέτοχοι ἢ Ἀμέτοχοι «τῆς χαρᾶς τῶν Μαθητῶν»; Δοκιμὴ ἀποκωδικοποιήσεως ὄσων πιθανόν δύσκολα ῥέγονται καί ἀκόμα δυσκολότερα γράφονται Ἐπισκόπου Γρηγορίου Μητροπολίτου Καμερούν	3
«Τά παιδιά ἐνός κατώτερου Θεοῦ... τά ξυπόλητα παιδιά...» † ὁ Κένυας Μακάριος	8
Βία, εἰρήνη, καταλλήλα· προσέγγιση ἀπό τὴν ἀφρικανικὴ συνάφεια † ὁ Νιγηρίας Ἀλέξανδρος	12
Στιγμές ιεραποστολικῆς ἐργασίας στὴ Μαδαγασκάρη Ματίνα Καβούση	16
Μιά ξεχωριστὴ ἐμπειρία ἀπὸ τὴν ιεραποστολὴν † ὁ Νέας Ζηλανδίας Ἀμφιλόχιος	20
Ἡ Ὁρθοδοξία ἀνοίγει «θύραν πίστεως» σ' ὅλη τὴν Ἀφρικὴν † ὁ Μπουρούντι καὶ Ρουάντας Σάββας	22
Ο ΠΟΙΜΗΝ Ἐδηγός μας στὴν ὁδὸ τῆς Ἀλήθειας	24
Νομοκανονικά Παναγιώτης Ἰ. Μπούμης	26
Δωρητές Εὐάγγελος Δ. Ζουρδούμης	28
Ἐξώφυλλο: Στιγμιότυπο ἀπὸ τὸ Χρίσμα νεοφώτιστων ἀφρικανόπουλων τοῦ Κονγκό	
Ἐπισθόφυλλο: Τροπικὰ ἀφρικανικὰ ἄνθη	

Πάντα τὰ ἔθνη

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἔτος Α΄, τεύχος 118, Ἀπρ. - Μάιος - Ἰούν. 2011
Τριμηνιαῖο ἱεραποστολικὸ περιοδικὸ
ΚΩΔΙΚΟΣ 3536

* Πληροφορεῖ μετ' ὑπεύθυνο γιὰ τίς ὀρθόδοξες ιεραποστολικές προσπάθειες ἀνά τὸν κόσμο.

* Ἐνημερώνει πάνω στὴν πολύμορφη πραγματικότητά τοῦ κόσμου, ποὺ περιλαμβάνει τόσα ἔθνη μετ' ποικίλα προβλήματα καὶ χαρίσματα.

Ἰδιοκτησία: Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος - Ἰωάννου Γενναδίου 14 - Ἀθήνα 115 21.

Ἐκδότης-Διευθυντής: Ὁ Ἐπίσκοπος Φαναρίου κ. Ἀγαθάγγελος, Γενικός Διευθυντής τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἰασιῶν 1, 115 21 Ἀθήνα.

Ἰδρυτής: Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος. Διετέλεσε Διευθυντής κατὰ τὰ ἔτη 1981-1992.

Ἐπεύθυνος ὕλης: Ἀρχιμ. Ἀλέξιος Ψοῖνος, Διευθυντής Ὑπηρεσιῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Σύνταξη - Ἐπιμέλεια ἐκδόσεως: Γραφεῖο Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἐπιστολές - Ἐμβάσματα: «ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ» Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἰο. Γενναδίου 14 — Ἀθήνα 115 21 — Τηλ. 210-7272.315 - 316. Fax 210-7272.310.

Συνδρομὴ γιὰ 1 χρόνο:

Ἑσωτερικοῦ	€ 5
Κύπρου	€ 12
Εὐρώπης	€ 12
Λοιπές χώρες	€ 14
Γιὰ τοὺς φοιτητὲς καὶ μαθητὲς:	€ 2,50
Τιμὴ τεύχους	€ 1,25

* Τὸ ποσὸν τῆς συνδρομῆς ἔχει συμβολικὸ χαρακτῆρα. Δὲν ἀποσκοπεῖ μόνον στὴν κάλυψη τῶν ἐξόδων ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ, ἀλλὰ καὶ στὴν διαμόρφωση ὑπεύθυνης ιεραποστολικῆς συνειδήσεως. Γίνονται δεκτὲς προαιρετικὲς προσφορὲς γιὰ τὴν ἐκδοσὴ τοῦ περιοδικοῦ.

Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Νικόλαος Κάλτζις.
Διεύθυνση: Ἀσκληπιοῦ 10 - 175 64 Π. Φάληρο

ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ (All Nations)

Year 30, No 118, April-May-June 2011

The aims of the quarterly magazine "Panta ta Ethni" are:

* **To provide information in a responsible way on Orthodox missionary efforts throughout the world.**
* **To arouse awareness of the multiform reality of the modern world.**

Publisher: Bishop of Phanarion Agathangelos, General Director of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Founder: Archbishop of Tirana and all Albania Anastasios Yannoulatos. He was editor during 1981-1992.

Editorial Board: Foreign Mission Office of Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Letters-Remittances: "ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΘΝΗ" (All Nations)

Apostoliki Diakonia, 14, Io. Gennadiou St. — 115 21 Athens — GREECE. Tel. ++3210.7272.315-316.

Subscription for 1 year:

Greece	€ 5
Cyprus	€ 12
Europe	€ 12
Other countries	€ 14

Printed: By Apostoliki Diakonia of the Church of Greece.

Καλλιτεχνικὴ ἐπιμέλεια: Ἀποστολικὴ Διακονία

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ
Τηλ. 210.7272.315-317, Fax 210.7272310
ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 – Τ.Κ. 115 21 ΑΘΗΝΑ
GREECE
e-mail: ierapostoli@apostoliki-diakonia.gr

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τοκ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.Α
Αριθμός Άδειας
9

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1/2007 ΚΕΜΠ.Α.

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 3536